

RADA

NARODOWA

DWUTYGODNIK

Rok V

Warszawa, 1 lutego 1948 r.

Nr 2-3

T R E Ś C

Więcej ludzi — *J. Starościak.*

Towary na giełdach zbożowo-towarowych w Polsce — *Aleksander Stolarski.*

Akcja biblioteczna w woj. kieleckim — *Mgr W. Głazewski.*

Uposażenia pracowników biur WRN — *J. Służewski.*

Co to jest Gospodarcze Zrzeszenie Samorządu Terytorialnego w Warszawie — *A. Czakański.*

Co słychać w Szczecińskim? — *A. Spadowska.*

III rocznica PRN w Grodzisku Mazowieckim — *J. F.*

Z całej Polski.

Porady prawne.

Dział urzędowy.

Więcej ludzi

Im więcej ludzi, tym większa siła. Jeżeli słuszną jest ta zasada przy wykonywaniu każdej pracy i każdego zadania, to specjalnie szerokie zastosowanie znaleźć ona winna w administracji samorządowej jako w administracji społecznej, administracji która krąg osób powoływanych do wykonywania pracy społecznej, pracy zmierzającej do zaspokojenia potrzeb zbiorowych, rozszerzać może omal że do nieskończoności.

W wielu wypadkach tak jednak nie jest. W wielu wypadkach krąg społeczników skupionych wokół prac gminy czy miasteczka, a nawet i powiatu jest wąski, zamyka się, twardnieje, tworzy zwartą grupę „samorządowców“, do której „nowemu“ trudno jest wejść. Wewnątrz tej grupy toczy się dyskusja, wewnątrz tej grupy zapadają decyzje. Opieranie pracy na takich zasadach jest nie tylko nieracjonalne, ale i sprzeczne z myślą przewodnią samorządu, którego celem jest przecież nieustanne wciąganie do pracy publicznej coraz to nowych obywateli. Ta metoda organizacji pracy tym bardziej musi być zarzucona, że powoduje ona zbędne skupienie licznych funkcji i obowiązków w jednym ręku, co wpływa ujemnie na objęcie pełnego zakresu pracy samorządowej, jak również w razie konieczności wzmocnienia pracy samorządu gmina czy miasto staje wobec braku rezerw, z których zaczerpnąćby można posiłki. Czym ten stan wytłumaczyć? Wydaje się, że słusność mieli tu ci wielcy znawcy administracji, którzy tłumaczyli podobne zjawiska tym, że „wielu ludzi nie może pogodzić się z myślą, że jakaś rzecz może być dobrze zrobiona, jeśli oni ręki do niej nie przyłożyli“ (Fayol).

Jeżeli tak niewątpliwą jest konieczność włączenia w system pracy samorządu nowych ludzi, to nasuwa się pytanie, w jaki sposób możnaby to zrobić, gdy zasadniczy aparat pracy samorządowej — rady narodowe i organy wykonawcze — są już skompletowane i ukonstytuowane.

Wydaje się, że w dzisiejszej sytuacji organizacyjnej najlepszym sposobem wciągania nowych ludzi do prac samorządowych jest powoływanie ich do komisji rad narodowych.

W miarę rozszerzania się pracy rad narodowych rosnąć będzie i znaczenie komisji tych rad. Ani prezydium bowiem, ani organ wykonawczy rady nie będą w stanie rozpracować gruntownie nasuwających się zagadnień tak od siebie różnych, jak przykładowo: organizacja ochrony dla dzieci i kwestia melioracji, a przecież oba te zagadnienia należą do ustawowych obowiązków samorządu.

Tworzenie rezerw i uzupełnianie kadr działaczy samorządowych przez prace w komisjach ułatwia fakt, że do komisji rad narodowych powołani mogą być nie tylko członkowie rady, a praca w komisji osób nawet mniej wzwyczajonych w formy pracy samorządowej pozwoli im łatwo przejąć metody pracy od działaczy bardziej doświadczonych.

Prezydium rady narodowej również odniesie korzyść z ożywienia i rozbudowy pracy komisji przez udział w nich nowego elementu, pozwoli mu to bowiem na osiągnięcie idealnej pozycji — dyrygenta całej pracy publicznej swego terenu.

Niewątpliwa konieczność rozszerzenia pracy samorządowej aż do stopnia istotnego wykonania obowiązków samorządu, zwiększające się ciągle obowiązki samorządu, a wraz z nimi zwiększająca się stale rola i znaczenie samorządu, z zagadnienia powiększe-

nia liczby pracowników i działaczy samorządowych czyni jedno z kluczowych zagadnień, które aktualne jest na każdym szczeblu pracy samorządowej, obejmując czy jest to gmina wiejska, miasteczko czy też powiat.

Zagadnienia gospodarcze

ALEKSANDER STOLARSKI

Towary na giełdach zbożowo-towarowych w Polsce

Giełd zbożowo-towarowych w Polsce mamy 9, a mieszczą się one w następujących ośrodkach miejskich: 1 — Warszawa, 2 — Lublin, 3 — Kraków, 4 — Katowice, 5 — Poznań, 6 — Bydgoszcz, 7 — Gdańsk, 8 — Wrocław, 9 — Łódź.

Pracują one od roku, a towary, będące przedmiotem obrotów, są wytworem produkcji rolnej chłopa i wsi.

Dla celów ujednoczenia prac, poczynań organizacyjnych giełd oraz rodzajów towarów, które byłyby przedmiotem obrotów wszystkich giełd, odbył się w jesieni r. b. w Warszawie zjazd giełd, który między innymi powziął również uchwałę odnośnie listy towarów, jakie winny być na wszystkich giełdach dopuszczone do obrotu.

Powyższa uchwała, wraz z listą towarów dopuszczonych do obrotu na giełdach zbożowo-towarowych w Polsce, została zatwierdzona przez Ministerstwo Przemysłu i Handlu, jako obowiązująca dla wszystkich giełd z tym, że towary nie wymienione na niżej podanej liście, nie mogą być przedmiotem obrotu na giełdach.

Listę powyższą podajemy w całości dla zorientowania licznych zainteresowanych czytelników, wśród których znajdzie się spora liczba producentów oraz konsumentów przeprowadzających swe obroty przez giełdy.

Obroty towarowe przeprowadzane przez giełdy, dają kontrahentom wielorakie korzyści. Zbliżają one producenta do konsumenta na płaszczyźnie instytucji prawa publicznego, jakimi są giełdy, umożliwiają producentowi i konsumentowi sprzedaż względnie nabycie towaru, nie po cenach spekulacyjnych, lecz po cenach uczciwego rynku i zapewniają uczestnikom, przeprowadzającym transakcję, poważne zniżki w podatku obrotowym (50 proc.).

Aby tak kupujący, jak i sprzedający na giełdzie mógł w całej pełni zaspokoić swe zapotrzebowanie towarowe została ujęta lista towarów dopuszczonych do obrotów giełdowych w ten sposób, by cały wachlarz towarów będących wytworem produkcji rolnej, stał do ich dyspozycji.

Z tych względów lista towarów dopuszczonych do obrotów na giełdach zbożowo-towarowych w Polsce obejmuje następujące towary:

I. Zboża: zboża siewne kwalifikowane i zboża konsumcyjne jak: pszenica, żyto, jęczmień przemiałowy, browarniany i pastewny, owies pastewny i przemiałowy, gryka, proso, kukurydza, koński żąb, mieszanki zbożowe.

II. Przetwory zbożowe: mąka pszenna, żytnia, jęczmienna, gryczana i owsiana. Kasza jęczmienna, gryczana, jaglana, płatki owsiane, makaron, krochmal, kiełki słodowe, słód, kawa zbożowa.

III. Ziemiaki i ich przetwory: ziemniaki sadzeniaki, konsumcyjne i przemysłowe, płatki ziemniaczane, mąka kartoflana, syrop kartoflany, pulpa ziemniaczana.

IV. Strączkowe: wszelkie strączkowe siewne kwalifikowane i konsumcyjne jak: grochy, fasole, bobik, wyki, peluszką, łubiny, soczewica, soja, mieszanki strączkowe.

V. Oleiste: wszelkie oleiste siewne kwalifikowane, konsumcyjne i przemysłowe jak: rzepak, rzepik, siemie lniane, konopne i słonecznikowe, lnianka, gorczyca, mak, soja.

VI. Nasiona traw, warzyw i okopowych.

VII. Pasze: Otręby pszenne, żytnie, jęczmienne, kukurydziane, makuchy i śruty, wycioki, melasa, mieszanki pastewne, pasze treściwe dla trzody i drobiu, mączka rybna, mięsokostna, siano, słoma.

VIII. Warzywa i ich przetwory: buraki, marchew, kapusta, cebula, pomidory, ogórki, kalarepa, brukselka, fasola szparagowa, groch w strąkach, kalafior, rarbabar, pietruszka, sałata, pory, selery, szpinak, szparagi, chrzan, rzodkiewka, wszelki susz warzywny i konserwy.

IX. Owoce i runo leśne: wszelkie owoce i przetwory, jagody, grzyby.

X. Chmiel.

XI. Surowce włókiennicze: len, konopie, wełna.

XII. Tłuszcze roślinne: oleje roślinne, konsumcyjne i techniczne, pokost, żywica pochodzenia roślinnego.

XIII. Wiklina.

Zagadnienia kulturalno-oświatowe

Mgr WŁADYSŁAW GŁĄŻEWSKI

Akcja biblioteczna w woj. kieleckim

Wojna, a raczej rozszalały okupant zniszczył niebylejaki dorobek bibliotek województwa kieleckiego.

Gdy przeszła zawierucha wojenna — trzeba było tworzyć od nowa. Odnowiony samorząd w poczuciu swych obowiązków inicjuje akcję w nowym ustroju Polski.

Już w dniu 18 lipca 1945 roku wydział wojewódzki zwołał w Kielcach pierwszą konferencję programową.

W konferencji wzięli udział przedstawiciele samorządu władz oświatowych, Samopomocy Chłopskiej, partii politycznych i organizacji społecznych.

Na konferencji tej uzgodniono pogląd:

1) że podstawą akcji bibliotecznej w terenie winna być sieć stałych bibliotek gminnych, powiatowych i wojewódzkich,

2) że do akcji bibliotecznej kuratorium o.s. przydzieli personel, a samorząd dostarczy środków na wydatki rzeczowe,

3) realizacją akcji zajmie się samorząd terytorialny i władze oświatowe.

Po przyjęciu tych zasad przez organy samorządu wojewódzkiego już w dniu 20 sierpnia 1945 roku wydział wojewódzki wydał pierwsze zarządzenie podległym hierarchicznie związkom samorządowym, w którym sprecyzował zasady organizacji bibliotek i wezwał je do rozpoczęcia akcji.

Zwołana na 16 lutego 1946 r. konferencja kierowników biur powiatowych, związków samorządowych i miast wydzielonych oraz inspektorów samorządu gminnego przynosi już raporty o uruchomieniu szeregu bibliotek powiatowych i gminnych, o obsadzeniu stanowisk bibliotekarzy powiatowych i miejskich, o gromadzeniu książek. W wyniku tej konferencji uruchomiono w r. 1946 pozostałe biblioteki powiatowe i miejskie w większych miastach oraz bibliotekę wojewódzką.

Już w roku 1946 w wielu budżetach gminnych, nie mówiąc o budżetach powiatowych związków samorządowych i miast, znalazły się kredyty na biblioteki publiczne. W tym samym zaś dniu, w którym nadszedł zawierający oczekiwaną ustawę biblioteczną Dziennik Ustaw, t.j. 20 czerwca 1946 r. — poszło w teren zarządzenie wydziału wojewódzkiego, przypominające ustawy już teraz obowiązujące związków samorządowych w dziedzinie bibliotecznej i wzywające do realizacji nałożonych zadań bez ociągania się.

W wyniku tych zarządzeń na rok 1947 wprowadzono kredyty na biblioteki do wszystkich budżetów gminnych.

Ostateczne terminy poszczególnych etapów akcji bibliotecznej ustalono w porozumieniu z kuratorium jeszcze jednym zarządzeniem z 18 marca 1947 r.

Odtąd skończyły się pisma, a odbywały się już tylko osobiste inspekcje. Naczelnik wydziału samorządowego u.w. i wizytator bibliotek kuratorium o.s. osobiście zlustrowali prace w całym województwie, dopilnowali opieszających i wskutek tego akcja wyrównała się i wszędzie ruszyła z miejsca. Zapał przodujących udzielił się wszystkim. Pilnowano terminów kolejnych etapów pracy.

Zaangażowano we wszystkich gminach bibliotekarzy (płatnych), przeszkolono ich dwukrotnie na kursach (wiosną 3 dniowych i jesienią 7 dniowych), przygotowano lokale, zakupiono jednolity sprzęt, nawet jednolite szyldy, zakupiono książki, a do ich oprawy wciągnięto wszystkich introligatorów w województwie, (pod Radomiem nawet 78-letniego emeryta).

Oczywiście w wyścigu tym prace musiały być skoordynowane z uwagi na zakreślony plan, tempo, jedno-

litość i powszechność działania, oraz osiągnięcia maksimum rezultatu przy posiadanych środkach.

Dlatego zamówienia zostały skoncentrowane w jednym ośrodku.

Akcję prowadził wydział wojewódzki centralnie, i w ten sposób szyldy emaliowane wypadły po 780 zł., szafy biblioteczne po 4.200 zł., książki kupiono z rabatem 30 — 40%, a każda z tych spraw poprzedzona być musiała studiami, ofertami, konferencjami. Nad doborem książek dla bibliotek gminnych (komplet podstawowy 500 książek) pracowała p. Wanda Dąbrowska bezinteresownie i z radością, że przyczynia się do tworzenia bibliotek w takiej skali.

W pierwszym tygodniu listopada zjechali się w Warszawie wszyscy bibliotekarze powiatowi województwa kieleckiego po resztę zamówień, każdy z samochodem ciężarowym, który obładowali w „Czytelniku“, w „Wiedzy“, w „Książce“ u „Gebethnera“ i w wielu innych firmach po brzegi, po tym śpieszyli, by jak najprędzej książki dowieźć do gmin, bo termin otwarcia bibliotek zbliżał się.

W tygodniu, poprzedzającym otwarcie, członkowie Wojewódzkiej Rady Narodowej z przewodniczącym mgr. Kutrzebą zlustrowali teren. Znalezione biblioteki przygotowane do uruchomienia, choć introligatorzy nie zdążyli wszystkich książek oprawić. Puszczamy wobec tego w obieg część książek, a z oprawą dalszych będziemy się śpieszyć.

Dziś mamy biblioteki w województwie kieleckim otwarte; jest ich: 236 gminnych (minimum 536 książek w każdej gminie wiejskiej), 11 powiatowych (od 2.400 do 6.000 tomów) i 1 wojewódzka (30.000 tomów), nie licząc bibliotek w miastach wydzielonych.

Któż tego dokonał? — imię ich „legion“, ale specjalne uznanie należy się wizytatorowi kuratorium o. s. kieleckiego, Kazimierzowi Rzepeckiemu.

Nie możemy jednak powiedzieć, że dokonaliśmy wszystkiego. Praca u nas nie ustaje. Bibliotekarze gminni, pełni inicjatywy i zapału, wędrują z książkami naprawdę „pod strzechy“. W wielu już gminach samorzutnie utworzono oddziały bibliotek w gromadach, a ten przykład (pierwszy powiat częstochowski) jest zaraźliwy i pójdziemy za nim „ławą“, jak to w kieleckim we zwyczajach.

W roku 1948 utworzymy punkty czytelnicze we wszystkich gromadach województwa kieleckiego.

Z prawdziwą radością drukujemy ten artykuł. Pragniemy jak najszybciej podzielić się z innymi radami narodowymi osiągnięciami kieleckiego samorządu, którego planową pracę w dziedzinie realizacji ustawy bibliotecznej widać tu wyraźnie. Z taką samą radością wydrukujemy opis osiągnięć innych rad. Czekamy. (Redakcja)

o usprawnienie działalności rad

JERZY SŁUŻEWSKI

Uposażenie pracowników biur WRN

Nawiązując do mego artykułu, który się ukazał w numerze 24 dwutygodnika „Rada Narodowa“ pt. „Organizacja biur prezydyjalnych W. R. N.“, chcę omówić zagadnienie etatów stanowisk służbowych pracowników biur prezydyjalnych. Za podstawę tego omówienia biorę statut uchwalony przez Pomorską Wojewódzką Radę Narodową w oparciu o § 20 rozp. Prez. R. P. z dnia 30.12.24 r. (Dz. U. R. P. Nr 118, poz. 1073) w trybie art. 5 Dekretu z dnia 19.11.46 r. (Dz. U. R. P. Nr 70 poz. 380).

Uposażenie miesięczne pracownika biura prezydyjального składa się:

1. z uposażenia zasadniczego,
2. z dodatków do uposażenia przysługujących pracownikom państwowym, a w trybie dekretu z dn. 19.11.46 r. przysługujących również pracownikom samorządu terytorialnego,
3. z innych dodatków przewidzianych przepisami dekretu z dnia 19.11.1946 r. względnie objętych dodatkowymi postanowieniami umowy o pracę.

Uposażenie zasadnicze pracowników biura prezydiального ustala się według przepisów art. 2 dekretu z dn. 19.9.46 r. (Dz. U. R. P. Nr 51, poz. 287), które głosi, iż ustanawia się 12 grup uposażenia zasadniczego, wyliczając poszczególne kwoty uposażenia miesięcznego w złotych przypadające na poszczególne grupy.

Pracownikowi przyznaje się taką grupę, która odpowiada zajmowanemu przez niego stanowisku; jeżeli jednak z danym stanowiskiem związanych jest kilka grup uposażenia, to pracownik otrzymuje najniższą. Pewne wyjątki czyni się dla osób o pełnych kwalifikacjach tak teoretycznych jak i praktycznych. Przyznaje im się zwykle wyższą grupę uposażeniową, jednak tylko w obrębie grup, które są przewidziane dla danego stanowiska. Natomiast awans pracownika do grup wyższych musi się ściśle zbiegać z powołaniem jego na wyższe stanowisko.

O możliwości powołania na jakieś stanowisko rozstrzyga w zasadzie akt formalny tj. cenzus naukowy oraz przygotowanie praktyczne. Tak więc na stanowisko naczelnika biura wymaga się ukończenia wyższych studiów prawnych, ekonomicznych lub administracyjnych oraz odbycia trzyletniej praktyki na stanowisku referendarskim w administracji rządowej lub samorządowej. Do tego stanowiska przywiązane są dwie grupy uposażeniowe tj. grupa piąta i szósta.

Od osób ubiegających się o stanowisko referenta prezydiального, referenta kontroli, referenta rad terenowych, referenta administracyjnego wymaga się: a) ukończenia wyższych studiów prawnych, ekonomicznych lub administracyjnych i odbycia trzyletniej praktyki w administracji rządowej lub samorządowej, bądź też b) ukończenia liceum ogólnokształcącego oraz odbycia trzyletniej praktyki administracyjnej w tym przynajmniej rok na stanowisku referendarskim.

Dodatki do uposażeń (funkcyjne) ustanawia się tylko dla pracowników zajmujących stanowiska kierownicze: 1. dla naczelnika biura według siódmej stawki, zaś dla 2. referentów (inspektorów) według ósmej lub dziewiątej stawki. Wysokość kwoty dodatku funkcyjnego jest uregulowana tabelą zawartą w rozp. Rady Ministrów z dnia 12.9.1946 r. (Dz. U. R. P. Nr 51, poz. 291).

Natomiast dla pracowników takich, jak registrator, maszynistka, sekretarka wypłaca się miesięcznie dodatek służbowy od trzystu do czterystu złotych. Przy spo-

sobności należy zaznaczyć, że kumulacja dodatku funkcyjnego i dodatku służbowego jest niemożliwa, jak również niemożliwe jest kumulowanie dodatków jednego rodzaju w razie zbiegu tytułów do kilku dodatków służbowych. W tych wypadkach będzie rozstrzygał wybór uprawnionego do poboru dodatków.

Zaznaczyć również należy, że pracownik biura prezydiального ma prawo do poboru tylko jednego uposażenia za czynności związane z pełnieniem funkcji na zajmowanym stanowisku. Jednakże w wypadku pełnienia czynności niezwiązanych bezpośrednio z zajmowanym przez siebie stanowiskiem, może on otrzymać uposażenie dodatkowe, którego zasady określi uchwałą wojewódzka rada narodowa.

Należy jeszcze wspomnieć o dodatku rodzinnym przysługującym członkom rodziny pracownika biura prezydiального, który jest uregulowany rozp. Rady Ministrów z dnia 13 czerwca 1946 (Dz. U. R. P. Nr 28, poz. 179). Za członka rodziny w brzmieniu tego dekretu uważa się żonę, dzieci, bez względu na to, czy pochodzą z małżeństwa, czy też nie i pasierbów do lat 14. W przypadku uczęszczania dzieci do szkoły powszechnej, średniej lub wyższej — dodatek musi być wypłacany, aż do chwili ukończenia szkoły.

Bardzo ważnym zagadnieniem jest również możliwość czynienia pewnych ustępstw w zakresie wymaganych kwalifikacji przy przyjęciu na dane stanowisko, ponieważ może zajść i taki wypadek, że przy przyjmowaniu według tych sztywnych form, mówiących o kwalifikacjach, nie zgłoszą się kandydaci odpowiadający tym wszystkim wymaganiom. Stan tego rodzaju również jest przewidziany w statucie Pomorskiego Wojewódzkiego Związku Samorządowego, który głosi, że w tych wypadkach prezydium rady narodowej jest władne do zwolnienia od wymaganych kwalifikacji kandydata na stanowisko w biurze prezydiálním.

Jednakże wszystkie te przepisy będą podlegały w przyszłości zmianom, w kierunku przystosowania uposażenia pracowników biur prezydialnych do norm prawnych odnoszących się do uposażeń pracowników państwowych, a to zgodnie z brzmieniem przepisów dekretu z dnia 19 listopada 1946 r. (Dz. U. R. P. Nr 70, poz. 380) o dostosowaniu uposażeń w związkach samorządu terytorialnego do uposażenia pracowników państwowych.

A. CZAKAŃSKI

Co to jest Gospodarcze Zrzeszenie Samorządu Terytorialnego w Warszawie?

Gospodarcze Zrzeszenie Samorządu Terytorialnego jest spółdzielnią. Siedziba tego Zrzeszenia znajduje się w Warszawie, ul. Dobra 28 (tel. 8-70-76), oddziały zaś — w Warszawie, w Poznaniu (ul. Łąkowa Nr 1/2), w Krakowie (Szpitalna Nr 15), w Łodzi (Kilińskiego Nr 77), we Wrocławiu (ul. Jarosława Dąbrowskiego Nr 58/60), w Gdańsku (ul. Żabi Kruk Nr 57).

Ponadto istnieją agentury tego Zrzeszenia w Bydgoszczy (Urząd Wojewódzki pok. 243) w Olsztynie i Szczecinie (ul. Mariana Buczka Nr 7) i filia w Kielcach (ul. Sienkiewicza Nr 51a).

Gospodarcze Zrzeszenie Samorządu Terytorialnego prowadzi: wydział wydawniczy, wydział zaopatrzenia sanitarnego, dział zleceń i fabrykę waty — Valetudo — w Zopolu pod Grodziskiem Mazowieckim, oraz dział zaopatrzenia przedsiębiorstw samorządowych.

Wydział wydawniczy i dział zleceń (Warszawa, Dobra 28) zaopatruje związki samorządowe, urzędy administracyjne, Komunalne Kasy Oszczędności w pomoce biurowe, druki, formularze, wydawnictwa fachowe i wszelkie artykuły według zgłoszonych zapotrzebowań.

Wydział zaopatrzenia sanitarnego w Łodzi (ul. Kopernika 67/69) zaopatruje: szpitale, ośrodki zdrowia i inne zakłady lecznicze w leki, opatrunki i sprzęt sanitarny.

Z tego widać, że Zrzeszenie ma w ogóle na celu obsługę potrzeb gospodarstwa komunalnego członków przez prowadzenie przedsięwzięć w zakresie zakupu, sprzedaży, wytwórczości i usług.

Członkami Zrzeszenia mogą być wszystkie związki samorządowe, związki międzykomunalne i osoby prawa publicznego, zainteresowane w popieraniu potrzeb gospodarczych samorządu terytorialnego.

Rada Nadzorcza na wniosek Zarządu przyjmuje członków do tego Zrzeszenia. W razie odmowy zgłaszający się na członka musi się odwołać do walnego zgromadzenia. Przystępujący do tego Zrzeszenia podpisuje deklarację spółdzielczą, wpłaca wpisowe i swój udział, który wynosi 50,000 zł. płatny w całości z chwilą przyjęcia do Zrzeszenia.

Do obowiązków członka należy popierać zadania Zrzeszenia, stosować się do przepisów statutu, regulaminów, uchwał władz Zrzeszenia i odpowiadać za zobowiązania Zrzeszenia zadeklarowanymi udziałami.

Członkowie uczestniczą w podziale nadwyżek Zrzeszenia, korzystają z jego urządzeń i usług oraz mogą brać udział w obradach walnych zgromadzeń, wybierać i być wybieranym do władz Zrzeszenia.

Na żądanie udziały zwraca się.

Władzami Zrzeszenia są:

1) walne zgromadzenie, 2) Rada Nadzorcza, 3) Zarząd.

Każdy członek ma na walnym zgromadzeniu jeden głos bez względu na ilość posiadanych udziałów. Członek bierze udział w walnym zgromadzeniu przez ustanowionego pełnomocnika lub jego zastępcy, którzy powinni się legitymować pisemnym upoważnieniem swej instytucji.

Do kompetencji walnego zgromadzenia należy między innymi:

- 1) wybór i odwołanie członków Rady Nadzorczej;
- 2) oznaczenie najwyższej sumy zobowiązań, jakie Zrzeszenie może zaciągnąć;
- 3) uchwalenie budżetu, zatwierdzenie bilansu i sprawozdanie z rocznego przydziału nadwyżki lub pokrycia strat, udzielenie Zarządowi i Radzie Nadzorczej absolutorium;
- 4) zezwolenie na nabywanie, obciążenie i zbywanie nieruchomości;

5) wykluczenie na wniosek Rady Nadzorczej członków Zrzeszenia;

6) uchwalenie zmian statutu, rozwiązanie lub likwidacja spółdzielni.

Walne zgromadzenie zbiera się przynajmniej raz w roku.

Rada Nadzorcza składa się z 12 członków i 3 zastępców, wybranych na trzy lata przez walne zgromadzenie bezwzględną większością oddanych głosów. Wybiera ze swego grona co rok przewodniczącego, jego zastępcę i sekretarza. Posiedzenia odbywają się co najmniej raz na kwartał.

Rada Nadzorcza czuwa nad prowadzeniem interesów i pilnuje gospodarki budżetowej Zarządu, bada okresowe sprawozdania gospodarcze i zamknięcie rachunków. Może wyłonić spośród siebie komisję rewizyjną, która podejmuje powyższe czynności.

Ponadto Rada Nadzorcza wybiera i odwołuje członków Zarządu, wyznacza im wynagrodzenie, uchwała regulamin dla Zarządu i pracowników Zrzeszenia, przyjmuje członków do Spółdzielni. Upoważnia Zarząd do zaciągania zobowiązań kredytowych do obciążenia nieruchomości, do dzierżawienia, kupna budowy, przeróbki nieruchomości itp.

Zarząd składa się z trzech osób, powołanych przez Radę Nadzorczą na trzy lata. Przewodniczącego i jego zastępcę wyznacza Rada Nadzorcza.

Zarząd prowadzi sprawy tej spółdzielni w sądzie, poza sądem, kieruje jej gospodarką w centrali, w oddziałach, w przedsiębiorstwach i wszystkich zakładach pomocniczych.

Zrzeszenie należy do Związku Rewizyjnego R. P. i podlega się ustawowej rewizji tegoż Związku.

Z życia rad

ANTONINA SPANDOWSKA

Co słyhać w Szczecińskim?

DZIAŁALNOŚĆ OŚWIATOWA WRN SZCZECIŃSKIEJ

Budżet Wojewódzkiego Związku Samorządowego w Szczecinie na rok 1948 przewiduje na ogólną sumę 54 miln. — 18.150 tys. zł. na cele oświatowe i kulturalne. Kwota ta stanowi ponad 32% całego budżetu. Z tego przypada na dział oświaty — 11,7%, na kulturę i sztukę — 11,4%, na popieranie rolnictwa — 8,3% i na popieranie przemysłu i handlu — 1,1%. Subwencjonowanie przez Wojewódzką Radę tych ostatnich dwu działów wyraża się w subsydiach dla szkół zawodowych i stypendiacz dla uczniów.

Wzrost funduszy przeznaczonych na cele oświatowe na przestrzeni ostatnich trzech lat ilustruje poniższa tabelka:

W budżecie na rok	1946	1947	1948
na oświatę	500.000 zł.	1.200.000 zł.	6.530.000 zł.
na kulturę i sztukę	280.000 „	1.800.000 „	6.320.000 „
	780.000 „	3.000.000 „	12.850.000 „

Do sumy 12.850.000 zł. preliminowanej na rok 1948 dodać należy jeszcze wspomniane wyżej subwencje na popieranie rolnictwa — 4.600.000 zł., oraz na popieranie przemysłu 600.000 zł.

Z funduszy preliminowanych na kulturę i sztukę duży procent przeznaczona się na akcję biblioteczną. O potrzebie tej akcji najlepiej świadczy fakt, że na terenie

całych ziem odzyskanych panuje katastrofalny brak książek. W miastach bowiem 1 książka przypada na 15 mieszkańców, zaś na wsiach 1 na 265 mieszkańców. Najbardziej upośledzone pod tym względem są okręgi szczeciński i olsztyński.

Wymowną ilustracją głodu książki panującego na terenie Pomorza Zachodniego jest następujący wypadek. We wsi Leszczin powiatu Łobez pewien młody miłośnik książki Tomasz Kawka własnoręcznie przepisał cały podręcznik rolniczy. Wiadomość o tym fakcie dotarła do Wojewódzkiej Rady, która w nagrodę obdarzyła Kawkę kompletem książek rolniczych wartości 5.000 zł.

W roku bieżącym zaopatrzone biblioteki miejskie i powiatowe w książki w liczbie 35.000 tomów, kosztem 10 milionów zł. W sumie tej mieści się 4 miliony subwencji z Ministerstwa Oświaty, 3.600 tys. wyasygnowały powiatowe związki samorządowe ze swych budżetów, resztę zaś pokrył Wojewódzki Związek Samorządowy częściowo ze swego budżetu, częściowo z funduszu osiągniętego w drodze zbiórki publicznej w Dniu Oświaty.

Wojewódzka Rada zainicjowała i prowadzi wymianę posiadanego na swym terenie księgozbioru niemieckiego na polski. W akcji tej uzyskano pomoc i życzliwą współpracę bibliotek Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie oraz Głównego Urzędu Statystycznego. Do tej pory wymieniono paręset tomów tak z dziedziny beletrystyki jak i dzieł naukowych.

W ramach akcji bibliotecznej mieści się również działalność organizacyjna Wojewódzkiej Rady, na czoło której wysuwa się urządzenie dwóch kilkudniowych kursów dla bibliotekarzy powiatowych i miejskich. Kursy te finansuje Ministerstwo Oświaty. Program obejmował sprawy techniki bibliotekarskiej oraz zagadnienia z dziedziny upowszechnienia książki.

Szczególnie trudne zadanie do spełnienia miały samorządy na terenie Pomorza Zachodniego w zakresie szkolnictwa. W okresie gdy WRN powstała tj. w czerwcu 1946 r. wprawdzie już istniały szkoły na terenie województwa, ale w bardzo ograniczonej liczbie i w opłakanym stanie. Pracę trzeba było zacząć od podstaw, tj. od zabezpieczenia budynków szkolnych i dostarczenia szkołom sprzętu oraz najniezbędniejszych pomocy naukowych. Z kolei zajęto się zapewnieniem mieszkań nauczycielstwu oraz przystąpiono do remontów budynków szkolnych. Wojewódzka Rada nadzorowała tok tych prac i udzielała instrukcji radom terenowym. Po zaopatrzeniu szkół w opał i płatną obsługę przystąpiono do rozwiązania innego zagadnienia, które stanowi specjalną troskę WRN. Chodzi mianowicie o tworzenie internatów.

Na skutek rzadszego niż w Polsce centralnej zaludnienia terenu i rozrzucaenia poszczególnych wsi, dzieci odbywają niejednokrotnie bardzo daleką drogę do szkoły i z tego powodu tworzenie internatów przy szkołach powszechnych stało się koniecznością warunkującą możliwość nieprzerwanego uczęszczania dzieci do szkół. Plan akcji przewiduje na rok 1947 zorganizowanie przynajmniej po 1 internacie w każdym powiecie, zaś w roku 1948, po jednym w każdej gminie. W roku bież. plan wykonano z nadwyżką, w niektórych bowiem powiatach powstały po 2 internaty przy szkołach powszechnych. Internaty finansowane są przez gminę, z tym, że część kosztów pokrywają opłaty pensjonariuszy. Wojewódzki Związek Samorządowy udzielił finansowego poparcia tym gminom, które nie mogły ponieść tego ciężaru, wypłacając łącznie subwencji na 1 milion zł.

Inną formą pomocy dla szkolnictwa powszechnego jest zaopatrywanie najbiedniejszej młodzieży powiatów nadodrzańskich, najbardziej zniszczonych, w podręczniki szkolne. W bież. roku WRN wyasygnowała na ten cel 300.000 zł, na rok 1948 przewidziano już 1.200 tys.

W zakresie szkolnictwa średniego na czoło prac Wojewódzkiej Rady wysuwa się inne zagadnienie, a mianowicie troska o atmosferę wychowawczą szkół. Sprawę tę porusza się na konferencjach rad powiatowych i gminnych oraz instruuje się w odpowiedni sposób terenowe komisje oświatowe.

Lotną kontrolę szkół średnich zorganizowano w roku bieżącym w okresie zakończenia roku szkolnego. WRN wysłała w teren do 63 szkół średnich swoich delegatów, których zadaniem było zwizytowanie lekcji, zbadanie warunków szkolnych, obserwacja młodzieży i kierunku wychowawczego panującego w szkole. W wypadkach niekorzystnego wyniku wizytacji zwrócono uwagę kuratorium na szkoły niewłaściwie prowadzone.

Nie zaniedbuje się również potrzeb nauczycielstwa. W dużej mierze zasługą rad narodowych jest zapewnienie nauczycielom mieszkań i mebli. W pierwszym okresie przydzielano nauczycielom na wsiach krowy. Na wniosek komisji oświatowej WRN uchwaliła zwolnić nauczycieli w całym województwie całkowicie od czynszu komornego i w połowie od opłat za gaz i wodę na koszt gminy lub miasta.

W chwili obecnej na warsztacie pracy komisji oświatowych znajduje się akcja tworzenia przedszkoli. Szereg gmin wiejskich i miejskich zorganizował już przedszko-

ła, niektóre zaś wyłącznie na koszt samorządu bez udziału kuratorium.

Komisje oświatowe przy terenowych radach nie wszystkie jeszcze stoją na należytych poziomach. Niektóre jednak pracują już bardzo intensywnie. Do lepszych należą pod tym względem powiaty: Szczecinek, Sławno, Słupsk, Myśliborz. Wojewódzka komisja oświatowa utrzymuje kontakt z podległymi komórkami poprzez częste wyjazdy swoich członków w teren. Każda komisja terenowa odwiedzana bywa co najmniej 2 razy rocznie, a słabiej pracujące znacznie częściej. Delegat woj. kom. oświatowej uczestniczy w posiedzeniach lub zapoznaje się z protokołami, odwiedza szkoły i udziela instrukcji, dotyczących kompetencji i zadań komisji. Dwa razy do roku zwołuje się konferencje przewodniczących powiatowych i miejskich komisji oświatowych. W.K.O. wymaga od komórek terenowych nadsyłania odpisów protokołów oraz planów pracy, niestety nie wszystkie się do tego stosują. Niektóre sporządzają te plany wyczerpująco i systematycznie z podziałem prac na miesiące oraz ze zleceniem wykonania przez poszczególnych członków komisji, ale ich nie przysyłają.

Jak widać z powyższego jedynym brakiem w całości kształcie działalności oświatowej woj. szczecińskiego są niedociągnięcia części komórek terenowych. Miejmy nadzieję, że przy intensywnej pracy i one podciągną się do należytego poziomu.

POSZUKIWANIE DOCHODÓW DLA SAMORZĄDÓW

Zdobywanie własnych dochodów przez samorządy — zagadnienie wszędzie aktualne — staje się kwestią wręcz palącą na ziemiach odzyskanych. Tam bowiem dochody z podatków są mniejsze niż na starych ziemiach na skutek rzadszego zaludnienia i licznych ulg podatkowych dla niektórych kategorii osadników i zatem nie są one w stanie utrzymać budżetów. Akcja poszukiwania własnych dochodów dla samorządów prowadzona jest intensywnie przez Wojewódzką Radę Narodową w Szczecinie w skali wojewódzkiej, niezależnie zaś od tego wiele samorządów terenowych czyni na własną rękę w tym kierunku duże i niejednokrotnie owocne wysiłki.

Odnaleziono akta dowodzące praw własności Wojewódzkiego Związku Samorządowego i niektórych powiatów w przedsiębiorstwie kolejek wąskotorowych. W.R.N. wystąpiła do komisji Upaństwowienia Przedsiębiorstw o rozpatrywanie łączne całokształtu sprawy kolejek i o łączne potraktowanie praw samorządów. Celem tych zabiegów jest wydzierżawienie przedsiębiorstwa dykcji PKP na uzgodnionych i dla obu stron dogodnych warunkach.

Niezależnie od tego stale prowadzi się poszukiwania praw własności samorządów do wszelkiego rodzaju obiektów, jak majątki ziemskie, lasy, domy mieszkalne, fabryki. Wiele obiektów odnajduje się w samym Szczecinie. Stwierdzono niedawno własność W.Z.S. dużego kompleksu budynków, mieszczących przed wojną zakłady opiekuńcze. Część ich oddano Zarządowi Miejskiemu dla wykorzystania w tym samym celu. Innym wynikiem takich poszukiwań jest dokonana przez miasto Szczecin sprzedaż za 10 milionów zniszczonego domu Ubezpieczalni Społecznej, która remontuje go własnym kosztem na swój użytek.

POWIAT SZCZECIŃSKI NIE WYKORZYSTUJE SWYCH PRAW

Budżet Powiatowego Związku Samorządowego w Szczecinie opiewa na sumę 14 miln. zł., z czego własne dochody stanowią tylko 2,5 miln. Podatek daje wpływ niewielki na skutek słabego zaludnienia terenu.

Powiat nie posiada żadnych przedsiębiorstw, jakkolwiek są dane świadczące o prawach własności samorządu powiatowego do szeregu obiektów, które mogłyby dać pewien dochód. Są to obiekty następujące: majątek ziemski Redlice (136 ha) użytkowany przez spółdzielnię wojskową; około 30 budynków na terenie miasta Szczecina, użytkowanych obecnie przez Zarząd Miejski; kilkanaście działek rolnych na terenie miasta; prom parowy na Odrze, będący w użytku Zarządu Miejskiego Szczecina jako tramwaj wodny; kilkanaście działek budowlanych w Szczecinie; las o obszarze 490 ha; młyn w Nowym Warpnie; szkółka drzewek owo-

cowych w Jasienicy obejmująca kilka tysięcy drzew — obecnie w użytkowaniu prywatnym.

Jak widać szereg z tych obiektów jest w użytkowaniu samorządu miejskiego w Szczecinie, który jako energiczniejszy od władz powiatowych ubiegł je przy obejmowaniu własności. Powiat dopiero niedawno podjął starania o rewindykację dwu obiektów: szkółki drzew owocowych i lasu. W sprawie budynków i promu powiatowa rada nie ma nadziei na odzyskanie swych praw i rezygnuje z zabiegów. A szkoda. Należy wykorzystać wszystkie możliwe drogi dla zdobycia dochodów, włożyć stanowczo więcej energii w tę akcję.

III rocznica Pow. Rady Narodowej w Grodzisku Mazow.

Błońska Powiatowa Rada Narodowa w Grodzisku Maz. od początku swego istnienia t. j. od 30 stycznia 1945 r. starała się gorliwie wykonywać swe obowiązki zarówno wobec Państwa jak i wobec powiatu. Służbę dla powiatu przejawiała się we wszystkich dziedzinach życia, dostępnych kompetencyjnie radzie. Członkowie prezydium podzieliли się pracą dzieląc zagadnienia obchodzące radę na pięć działów: I dział — kierownictwo pracami rady i prezydium, koordynacja działalności komisji rady urzędów i instytucji. II dział — opieka nad wsią. III dział — opieka nad miastem. IV dział — oświata, kultura, organizacje społeczne. V dział — zdrowie, bezpieczeństwo i odbudowa. Tak pomysłany podział pracy pozwolił radzie, przy pomocy komisji planowania, na opracowanie wytycznych planu pracy na lat siedem. W ogólnych założeniach planu rada stwierdziła, iż powiat błoński zamieszkały jest na wsiach przeważnie przez małorolnych gospodarzy, prowadzących gospodarkę rolną często nie wystarczającą na potrzeby rodziny rolnika. W związku ze swoim położeniem u wrót stolicy, powiat powinien nosić charakter przedmieścia ogrodu, dostarczającego owoców, warzyw i ich przetworów wielkiej Warszawie. Taki stan rzeczy zapobiegnie nędzy wsi, pozwoli powiatowi wziąć udział w wyżywieniu ludności stolicy. Biorąc to pod uwagę rada stwierdziła, iż istnieją warunki dla przeksztalcenia powiatu z drobnorolniczego na ogrodniczo-hodowlany i postanowiła, co w jej mocy czynić dla realizacji tego planu. W realizacji zamierzeń na odcinku organizacji akcji rada powierzyła — szczegółowe planowanie oraz nadzór i kontrolę wykonawstwa: prezydium powiatowej rady, komisji planowania, komisji kontroli społecznej, prezydium podporządkowanych rad narodowych. Akcję gospodarczą zlecono: spółdzielniom miejskim, wiejskim, Związkowi Samopomocy Chłopskiej oraz Towarzystwu Osiedli i Ogródków Działkowych. Akcję finansową prowadzą: wydział powiatowy, K.K.O., spółdzielnie, placówki finansowe, zarządy miejskie i gminne. Akcję oświatową i propagandową rada zleciła: komisji oświatowej, powiatowemu komitetowi szkół rolniczych, komisji międzypartyjnej, organizacjom społecznym i młodzieżowym oraz komitetowi redakcyjnemu „Życia Powiatu Błońskiego”. Koordynacja działalności wszystkich tych instytucji i organizacji wchodzi w zakres pracy działu pierwszego. W dziale drugim — znajduje się opieka nad wsią — popieranie planowego rozwoju rolnictwa, sadownictwa i kwiaciarnictwa. Przewiduje się opracowanie monografii powiatu ze specjalnym uwzględnieniem gleboznawstwa. Projektowana jest budowa nowych dróg powiatowych w celu powiększenia możliwości dobrego dowozu świeżych produktów ogrodniczych do stolicy i odbudowa nowych odcinków E.K.D. Z południowej, nieurodzajnej części powiatu pożądanym jest dobrowolne przesiedlenia się ludności na Ziemię

kane, przy czym wolne tereny przeznaczone zostaną na zalesienie, wybudowanie schronisk wycieczkowych i stworzenie dla ludności stolicy „pluc Warszawy”. W każdej gminie projektuje się założenie typowego, wzorowego gospodarstwa (fermy ogrodniczej). Mocno zaakcentowane w tym dziale są też: elektryfikacja wsi i melioracja podmokłych terenów. W dziale opieki nad miastem — organizacja ogrodnictwa drobnego, budownictwa społecznego z ogródkami przydomowymi. Aby zapewnić zbyt artykułów wyprodukowanych przez rolnika przewiduje się zakładanie i popieranie istniejących przetwórci, kiszarni, suszarni itp. W dalszym ciągu plan zapowiada popieranie składnic i wytwórni narzędzi ogrodniczych, składów nasion i nawozów sztucznych itp. Myślą przewodnią kierownictwa tego działu obok spełniania ogólnych obowiązków „jest powiązanie życia gospodarczego miast powiatu z ogrodniczą produkcją wsi. W dziale czwartym oświaty jest mowa o organizacji kursów ogrodniczych, szkolnictwie ogrodniczym, stypendiach, zakładaniu bibliotek fachowych i propagandzie planu powiatowej rady narodowej. Dział piąty przewiduje, między innymi, zakładanie ośrodków zdrowia, łaźni wiejskich, zieleńców, ogródków jordanowskich, opracowanie planów wzorowych ferm ogrodniczych i współczesnych urządzeń gospodarskich. Zgodnie z tymi wytycznymi pierwsze trzy lata t. j. 1945, 1946 i 1947 rok — poświęcone były propagandzie planu, przy jednoczesnym opracowaniu szczegółów (budżetów inwestycyjnych), oraz przy przeprowadzeniu na pewnych odcinkach próbnych akcji. Wycinkowe próby w życiu gospodarczym dały pomyślne rezultaty. Zasadzono kilkadziesiąt tysięcy drzew owocowych i innych liściastych; zorganizowano szereg stowarzyszeń gospodarczych o charakterze społecznym i spółdzielczym; przystąpiono do elektryfikacji wsi, planowej budowy dróg, założenia pow. szkółki drzewek leśnych i owocowych, założenia powiatowej lecznicy zwierząt, zorganizowania specjalnej biblioteki fachowej, opracowania monografii powiatu itp.

Pewne trudności powiatowa rada narodowa napotyka w uaktywnieniu niektórych rad terenowych, których w powiecie jest szesnaście. Z tych trzy rady miejskie: Błonie, Grodzisk, Mszczonów; dwie rady o uprawnieniach miejskich: Milanówek, Brwinów oraz jednaście rad gminnych: Grodzisk, Guzów, Helenów, Kaski, Młochów, Pass, Piekary, Radziejowice, Radzików, Skuły, Wiskitki — Żyrardów. Rady miejskie i o uprawnieniach miejskich pracują zadawalająco. Rok 1948 między innymi ma być poświęcony uaktywnieniu rad gminnych i powiązaniu działalności tych rad z planową działalnością rady powiatowej.

W trzecią rocznicę istnienia rady, można stwierdzić, że dzięki planom rady i jej ingerencji w różne dziedziny życia zbiorowego zdobyto dla powiatu niewątpliwie gospodarze osiągnięcia.

Z całej Polski

POWRÓT ORŁA NA RATUSZ POZNAŃSKI

W dn. 27 grudnia t. j. w rocznicę powstania wielkopolskiego w Poznaniu obył się uroczystość odsłonięcia orła polskiego, umieszczonego z powrotem na szczycie wieży zniszczonego przez Niemców ratusza.

Moment ten jest uwieńczeniem pierwszego etapu wielkiego dzieła, odbudowy ratusza poznańskiego, podjętego przez samorząd miejski. Ratusz z początku znajdował się pod opieką Poznańskiej Dyrekcji Odbudowy, która jednak nie mogła na ten cel przeznaczyć więcej niż milion złotych rocznie, co z ledwością wystarczało na konieczne zabezpieczenie. Toteż Miejska Rada Narodowa i Zarząd Miejski postanowiły przejąć sprawę w swoje ręce. Powołano do życia Komitet Odbudowy Ratusza, który zajął się mobilizowaniem funduszy. Ofiarność społeczeństwa poznańskiego nie zawiodła. Do 1.X.1947 wpłynęło 8.921.346 zł z czego do końca ub. r. wydatkowano 7.050.514 zł.

Niezależnie od zebranych funduszy władze miejskie musiały włożyć wiele wysiłków w zdobywanie materiałów potrzebnych do odbudowy i organizowanie prac w odpowiednim tempie.

Uroczystość odsłonięcia orła polskiego zgromadziła nieprzeliczone tłumy Poznaniaków na Starym Rynku i zmieniła się w wielką spontaniczną manifestację patriotyczną.

Z NOWYM ROKIEM W GNIEŹNIE LEPSZA WSPÓLPRACA

W ub. roku w maju pisaliśmy o smutnym braku współpracy między Powiatową a Miejską Radą w Gnieźnie, na skutek czego miasto ponosiło wiele ciężarów na oświatę i zdrowotność, finansując szkoły i szpitale, z których korzystała również ludność wiejska powiatu.

Dowiadujemy się z przyjemnością, że obecnie stosunki te uległy zmianie. Obie rady narodowe na międzyprzezydialnych konferencjach uzgadniają sprawy dotyczące zjednoczenia miasta i powiatu. Powiat udzielił szpitalowi miejskiemu 50 tys. zł subwencji. Obecnie opracowuje się specjalny statut szpitala, na mocy którego od r. 1948 szpital stanie się instytucją międzykomunalną przy równoczesnym ponoszeniu kosztów przez miasto i powiat. Niezależnie od tego powiatowy związek samorządowy subwencjonował gnieźnieński Ośrodek Zdrowia kwotą 300 tys. zł. oraz trzy miejskie szkoły średnie również kwotą 300 tys. zł na pomoce naukowe.

Obecnie toczą się pertraktacje na temat wspólnego ponoszenia kosztów utrzymania straży pożarnej. Mamy nadzieję, że i na ten temat obie rady dojdą do porozumienia.

ROZSZERZENIE GRANIC MIASTA OSTROWA

Na ostatnim w r. 1947 posiedzeniu Miejskiej Rady Narodowej w Ostrowie przyjęto po dyskusji trzeci budżet dodatkowy na rok 1947, oraz uchwalono sprzedaż 22 parcel budowlanych na terenie miasta, drogą nieograniczonego przetargu. Fundusze osiągnięte z tej sprzedaży postanowiono przeznaczyć na budowę szkoły.

Poza tym powzięto uchwałę przyjmowania do Domu Matki i Dziecka w Ostrowie w miarę posiadanych miejsc również i dzieci spoza miasta z tym jednak zastrzeżeniem, że gmina wzgl. urząd skierowujący daną jednostkę zapewni zwrot kosztów jej utrzymania w zakładzie.

Na tym samym posiedzeniu uchwalono rozszerzenie granic miasta Ostrowa według opracowanego planu

o ca. 490 ha. Tereny przyłączone z czterech okolicznych gmin są w przeważnej części zalesione i stanowiąc będą pożądany dla mieszkańców miasta zdrowotny teren wycieczkowy.

KŁOPOTY MIASTA PLESZEWA

Na mocy dekretu o reformie rolnej przyznano i wydzielono samorządowi miejskiemu miasta Pleszewa na cele rozbudowy pawien obszar ziemi z b. majątku Malinie. Jak dotąd sprawa ta nie została definitywnie załatwiona przez Powiatowy Urząd Ziemiański. Zabiegi Miejskiej Rady Narodowej w kierunku przyspieszenia formalności nie odnoszą skutku. Tereny te na razie użytkowane są przez 160 działkowiczów przeważnie ze sfer robotniczych. Brak konkretnego rozstrzygnięcia wstrzymuje założenie projektowanej spółdzielni mieszkaniowej i zabudowę terenu. M.R.N. planuje utworzenie tam nowego osiedla mieszkaniowego.

Niezależnie od tego Miejska Rada od półtora roku już zabiega o wykorzystanie szeregu budynków poniemieckich, znajdujących się w zarządzie Urzędu Likwidacyjnego, które do tej pory nie są jeszcze nawet oszacowane. Ostatnio uzyskano interwencję Wojewódzkiej Rady w Poznaniu, która zwróciła się do O. U. L. o przyspieszenie załatwienia tej sprawy. Część wspomnianych nieruchomości ma otrzymać miasto, resztę w drodze przetargu będą mogli nabyć właściciele gruntów, na których budynki stoją. Budynki te pozostawili Niemcy w różnym stadium rozbudowy, tylko dwa są zakończone, a większość kwalifikuje się do rozbiórki. Niemniej stanowią one pewną realną wartość.

Innym zagadnieniem, którym interesuje się obecnie Miejska Rada jest budowa kąpieliska i basenu pływackiego. Miasto nie posiada ani rzeki ani jeziora, wskutek czego mieszkańcy nie mogą w lecie korzystać z kąpiei i uprawiać sportu pływackiego. Zarząd Miejski postanowił wybudować kąpielisko z własnych funduszy w ciągu dwu lat. Jest to niewątpliwie duże zamierzenie. Ciekawi jesteśmy jak ta sprawa przedstawia się na tle budżetu miasta. Życzymy powodzenia.

GMINNA RADA W USTRONIU MORSKIM

Gmina Ustronie Morskie w powiecie kołobrzeskim obejmuje pięć gromad wiejskich i kąpielisko Ustronie, znajdujące się pod zarządem Państwowej Dyrekcji Kąpieliska. W całej gminie jest ok. 2.000 mieszkańców, z czego 900 przypada na Ustronie.

W gminie znajduje się 5 szkół i 1 przedszkole. W tym jedna szkoła zbiorcza w Ustroniu, 7-klasowa, reszta to szkoły niżej zorganizowane. Jedna ze szkół utworzona została niedawno wielkim wysiłkiem finansowym gminy. Jest to szkoła w Kukince, której budynek był kompletnie zdemolowany, a inspektorat szkolny nie przewidywał jeszcze uruchomienia tej szkoły. Wobec tego przystąpiono do remontu na koszt gminy. Roboty pochłonięły dotąd ponad 50 tys. zł i wprawdzie nie są jeszcze ukończone, ale szkoła jest uruchomiona. Przewidziano w budżecie na rok 1948 — 70 tys. zł. na wykończenie tej szkoły.

Z innych ważniejszych uchwał gminnej rady narodowej wymienić należy przeznaczenie gospodarstwa rolnego na założenie gminnej szkoły rolniczej, wnioski o przyłączenie terenów leśnych wsi Wędowo i Łasin do gm. Ustronie, zorganizowanie daniny na powodzian, podjęcie prac melioracyjnych, przeprowadzenie szarwarku,

zorganizowanie pomocy sąsiedzkiej, dzięki czemu zasiano jesienią kilkadziesiąt hektarów odłogów, przekazanie jednorazowych diet członków rady na odbudowę Warszawy.

Budżet gminy jest deficytowy, czego przyczyną jest zarówno zbyt mały obszar gminy, jak i uboga piaszczysta gleba. W ramach całego powiatu kołobrzeskiego projektuje się zmniejszenie ilości gmin wiejskich z 10 na 6 celem zmniejszenia kosztów administracyjnych. Wówczas i gmina Ustronie Morskie prawdopodobnie zostanie zlikwidowana.

POW. LUBELSKI DOCENIA WARTOŚĆ OŚWIATY I ROLNICTWA

Budżet na rok 1947 wynoszący sumę 53 miln. zł. użyto w 70 proc. na inwestycje, cele oświatowe oraz zorganizowanie ośrodków zdrowia. W związku z tym przystąpiono do robót przygotowawczych przed budową bursy dla 200 uczniów.

Powiatowa Rada Narodowa będzie dążyć do tego, żeby w porozumieniu z Kuratorium przeorganizować dotychczasową szkołę stolarską i mechaniczną na szkołę wytwórczości artystycznej, sprzętu sportowego, koszykarskiego i zdobnictwa cyzelatorskiego.

JAK ŻYJE I PRACUJE DOBRE MIASTO

Dobre Miasto, które ucierpiało podczas działań wojennych, bo zostało w 60% zniszczone, dźwiga się coraz bardziej z ruin.

Za czasów niemieckich w mieście był rozwinięty przemysł jak: cegielnie, tartaki, duża wytwórnia rur cementowych i dachówek, fabryka maszyn rolniczych, fabryka wyrobów drzewnych i wiele drobnych przedsiębiorstw.

Fabryki te zostały zniszczone i zdewastowane ale pozostały mury i znaczna część maszyn. Burmistrz Dobrego Miasta otoczył ocalałe maszyny opieką i zabezpieczył je, o ile tylko mógł, przed szabrem. To przyczyniło się do

uruchomienia bardzo ważnej dla rolnictwa fabryki pod nazwą „Warmińska Fabryka Maszyn Rolniczych“. Fabryka ta obecnie zatrudnia 125 robotników, a będzie w stanie dać pracę 250 pracownikom. Wytwarza ona młockarnie typu „Jutrzenka Nowa“. Niedawno została uruchomiona, a do końca 1947 r. wypuściła 20 młockarni szerokokłównych nieczyszczących.

Druga fabryka, która zostanie uruchomiona w niedługim czasie, to fabryka wyrobów drzewnych, która również zatrudni około 200 robotników.

Jest jeszcze trzeci obiekt przemysłowy, to wytwórnia rur cementowych, inaczej betoniarnia. Posiada ona dla powiatu Lidzbark bardzo ważne znaczenie gdyż, podmokłe łąki i zniszczone urządzenia melioracyjne wymagają szybkiego ratunku.

Prezydium Powiatowej Rady Narodowej poleciło komisji przemysłowej opracowanie planu uruchomienia tego przedsiębiorstwa. Komisja zaleciła zorganizować spółdzielnię pracy, do której weszłyby jako osoby prawne członkowie, różne instytucje wnosząc swoje udziały, na podstawie których możnaby uzyskać kredyt z Banku Spółdzielczego.

Techniczna obsługa rolnictwa w Dobrym Mieście ma warsztaty, w których zatrudnia 40 mechaników. Warsztaty te są prowadzone wzorowo.

Spółdzielczość rozwija się bardzo dobrze. Spółdzielnia dawniej Rolniczo Handlowa przemianowana na Rejonową Spółdzielnię Samopomocy Chłopskiej, liczy ponad 400 członków. Spółdzielnia Spożywców „Warmia“ i Okręgowa Mleczarnia.

Jest również w Dobrym Mieście wzorowo prowadzony zakład ogrodniczy, który 29.VIII.1947 r. na wystawie rolniczej w Lidzbarku zwrócił swoimi eksponatami na siebie uwagę.

Miejska Rada Narodowa w Dobrym Mieście pracuje aktywnie.

Miasto liczące zaledwie ponad 2.000 mieszkańców podnosi się gospodarczo.

Porady prawne pod red. dr Jerzego Starościaka

Prezydium gminnej rady narodowej w Czerwonaku zapytuje, czy sołtys może być członkiem prezydium gminnej rady narodowej oraz, czy sołtys może wchodzić w skład zarządu gminnego.

Prezydium gminnej rady narodowej, stawiając to pytanie, podaje przy tym argumenty, które przemawiają przeciw udziałowi w prezydium gminnej rady narodowej sołtysa. Podstawowym argumentem prezydium gminnej rady narodowej jest fakt, że art. 32 § 1 dekretu samorządowego z dnia 23.XI.44 (Dz. U.R.P. 1944 Nr. 14 poz. 74) stanowi, że wójtowi dla celów administracji gromad podlegają sołtysi. Prezydium gm. rady narod. wysuwa stąd zastrzeżenie czy z tego względu sołtysa nie należy traktować jako swego rodzaju członka organu wykonawczego gminy, przez co nie mógłby on być członkiem prezydium gminnej rady narodowej.

Tak postawione zagadnienie wymaga szerszego wyjaśnienia na tle stanowiska gromady w samorządzie terytorialnym.

Organizację i zakres działania gromady określają nieuchylone przepisy ustawy z dnia 23 marca 1933 r. o częściowej zmianie ustroju samorządu terytorialnego (Dz. U.R.P. Nr. 35 poz. 294). Art. 15 pkt. 3 powołanej ustawy mówi, że gromada jest podmiotem majątku, dobra gromadzkiego i innych praw i obowiązków w zakresie stosunków prywatno-prawnych. Art. 17 teje

ustawy określa gromadzie zakres działania w sferze administracji publicznej. Art. 18 pkt. 1 tej ustawy mówi: „Organem uchwalającym w gromadach jest zebranie gromadzkie“, zaś art. 19 pkt. 4 i 5 stanowi: „Do zakresu działania zebrania gromadzkiego należy podejmowanie uchwał w sprawach wymienionych w art. 17 oraz wykonywanie kontroli nad sołtysem (podsółtysem) w zakresie czynności wykonawczych gromad“, a w art. 20 pkt. 1 mamy postanowienie: „Organem wykonawczym gromady jest sołtys bądź jego zastępca (podsółtys)“.

Z przytoczonych przepisów niewątpliwie wynika, że w ujęciu obowiązującego ustawodawstwa gromada stanowi jednostkę samorządową, odrębną od gminy tak prywatno-prawnie jak i publiczno-prawnie. Stąd też i organa gromady nie stają się automatycznie organami gminy.

Konsekwencją tego stanowiska jest, że pomimo podlegania wójtowi w sprawach administracji gromad, sołtys nie traci swego charakteru organu wykonawczego gromady.

Dla poparcia tego stanowiska przytoczyć trzeba również fakt, że skład organów wykonawczych gminy w sposób wyczerpujący ustalają przepisy art. 30 i 31 listopadowego dekretu samorządowego, słusznie nie włączając w skład zarządu gminy sołtysa jako organu wykonawczego innej już jednostki samorządowej

Nie można się zgodzić również z twierdzeniem, że sołtys na skutek brania udziału z głosem doradczym w posiedzeniach zarządu gminnego jedynie w wypadku, gdy przedmiotem obrad są sprawy dotyczące danej gromady, staje się „sui generis“ członkiem zarządu gminnego.

Przeciwko takiej interpretacji przemawia to, że samo uczestniczenie z głosem doradczym w posiedzeniu organu nie może stanowić o stawianiu się członkiem tego organu. Podobnie zresztą sekretarz gminy, który bierze udział w posiedzeniach prezydium G.R.N. i zarządu gminnego z głosem doradczym nie jest członkiem, ani prezydium, ani zarządu gminnego.

Postawienie więc twierdzenia, że sołtys jest członkiem zarządu gminnego jest niesłuszne.

Ustaliwszy w ten sposób charakter sołtysa i odpowiedź na postawione na wstępie pytanie nie będzie nasuwała poważniejszych zastrzeżeń.

Odpowiedzi na to pytanie szukać należy w przepisach ogólnych odnoszących się do udziału członków organów wykonawczych w prezydiach rad.

Art. 13 § 1 ustawy o organizacji i zakresie działania rad narodowych (Dz. U.R.P. Nr. 3 poz. 26 z 1946 r.) mówi że..... „Osoby zajmujące stanowiska w administracji samorządowej, na obszarze podległym właściwości danej rady..... mogą wchodzić w skład prezydium terenowej rady tylko za uprzednią zgodą prezydium rady narodowej wyższego stopnia“.

Z zastosowania tego przepisu wynika, że sołtys może wchodzić w skład prezydium gminnej rady narodowej jedynie za zgodą prezydium gminnej rady narodowej.

Ustawa wprowadza jednak obowiązek wyrażenia zgody przez prezydium rady narodowej wyższego stopnia, aby wypadki takie ograniczyć do wyjątków. Stanowisko, że prezydium powiatowej rady narodowej jedynie w wyjątkowych wypadkach winno zezwalać na wchodzenie sołtysa w skład prezydium gminnej rady narodowej uzasadniają następujące względy:

1) prezydium gminnej rady narodowej sprawuje nadzór nad działalnością sołtysa — i nie jest właściwym organizacyjnie, by nadzorowany wchodził w skład organu nadzorującego;

2) szkodliwie odbija się na wykonaniu obowiązków samorządu łączenie w jednym ręku zbyt licznych obowiązków w samorządzie. Bardziej celowym jest rozłożenie tych obowiązków na możliwie liczne osoby. Ten system organizacji pracy bardziej odpowiada istocie administracji samorządowej.

Drugim zagadnieniem jest postawione przez Prezydium Gminnej Rady Narodowej w Czerwonaku pytanie, czy sołtys może być członkiem zarządu gminnego.

W obowiązującym ustawodawstwie nie jest to zagadnienie wyraźnie unormowane, bowiem art. 4 pkt. 6 ustawy z 23 marca 1933 r. mówi tylko, że sołtysi nie mogą wchodzić w skład wydziału powiatowego. Przy rozpatrzeniu tego pytania opierać się należy raczej na art. 32 § 2, który stanowi, że sołtys bierze udział w posiedzeniach zarządu gminnego z głosem doradczym. Wchodząc do zarządu gminnego musiałby sołtys mieć głos decydujący i musiałby uczestniczyć we wszystkich posiedzeniach zarządu gminnego, co sprzeciwiałoby się z powołanym powyżej przepisem.

Wobec tego na drugą część pytania Prezydium Gminnej Rady Narodowej w Czerwonaku należy odpowiedzieć, że sołtys nie może być członkiem zarządu gminnego.

Z. Rybicki

Miejska Rada Narodowa w Kruszwicy zapytuje czy wykluczenie członka rady narodowej przez prezydium tej rady z powodu nieobecności na posiedzeniach miejskiej rady narodowej może nastąpić wskutek opuszczenia dwóch z rzędu posiedzeń miejskiej rady narodowej, czy też wystarcza opuszczenie dwóch posiedzeń bez względu na ich kolejność.

Przy rozstrzygnięciu wysuniętej wątpliwości trzeba wziąć pod uwagę tendencję ustawy, która zapewnia członkom rad narodowych niezależność i stałość pracy. Z drugiej jednak strony nie mogła dopuścić ustawa, aby ta trwałość wykorzystana była jako stałe uchylanie się od pracy w radzie narodowej, jako pokrycie bezczynności. Tym też tłumaczyć należy miejsce dla § 3 ust. 13 w ustawie o radach narodowych. Jeśli taka jest ratio legis tego przepisu to uważać należy, że umożliwia usunięcie radnego w wypadku trwałej nieprzydatności do pracy a zatem również w wypadku dwukrotnego z rzędu, nieusprawiedliwionego opuszczenia posiedzenia rady narodowej.

Gminna Rada Narodowa w Kup dowiedziała się o zamiarze zwolnienia się sekretarza tejże gminy. Ponieważ zachodzi prawdopodobieństwo nadużyć w gminie, Biuro Prezydzialne Gminnej Rady Narodowej prosi o wyjaśnienie, czy może żądać od sekretarza złożenia przez niego sprawozdania na plenarnym posiedzeniu Gminnej Rady Narodowej.

Z postanowień art. 28 ustawy o radach narodowych, rozwiniętych uchwałą Prezydium K.R.N. z 25.VI.46 r. wynika, że kontroli społecznej rad narodowych podlegają tak całe urzędy jak i poszczególne osoby sprawujące funkcje publiczne. Osobą taką jest niewątpliwie sekretarz gminy. Wobec jednak tego, że sekretarz gminy wobec postanowień art. 46 ustawy samorządowej z 1933 r. sprawuje swe funkcje pod nadzorem wójta, gminna rada narodowa winna, przy posiadaniu podejrzeń niewłaściwości działania sekretarza, przede wszystkim powiadomić o tym wójta, żądając od niego przeprowadzenia dochodzeń lub złożenia wyjaśnień. Gminna rada narodowa może jednak wkroczyć w tę sprawę i bezpośrednio, a to przez dokonanie kontroli działalności sekretarza. Kontroli tej może dokonać prezydium gminnej rady narodowej lub komisja Kontroli Społecznej. Wobec jednak tego, że, jak wynika z listu, istnieje już prawdopodobieństwo nadużyć, najbardziej celowe wydaje się powołanie przez gminną radę narodową nadzwyczajnej komisji kontroli. Do powołania tej komisji rada narodowa jest upoważniona z mocy art. 17 p. 2 ustawy o radach narodowych. Komisja taka ma przebadać świadków i przesłuchać strony.

Poza tą formą kontroli podejrzanego o nadużycia sekretarza gminy, gminna rada narodowa może również, jako najwyższy na swoim terenie organ kontroli społecznej, zawsze wezwać sekretarza do wyjaśnienia swego postępowania. Przy składaniu przez sekretarza wyjaśnień w zasadzie powinien być obecny na posiedzeniu rady gminnej i wójt, jako służbowy przełożony sekretarza gminy.

Jerzy Służewski

Wydział Powiatowy w Mławie zapytuje, czy dozorca nocny pilnujący posesji starostwa ma prawo do wynagrodzenia za pracę w niedzielę i dni świąteczne, według jakich stawek wynagrodzenie to ma być obliczone, oraz, czy na ewentualne to wynagrodzenie ma wpływ okoliczność, że pracownik ten przez okres letni był zatrudniony przez 10 i 8 godzin na dobę.

Czas pracy funkcjonariusza niższego t.j. w tym przypadku osoby zatrudnionej przy pilnowaniu uregulowany jest rozp. Ministra Pracy i Opieki Społecznej z dn. 26 stycznia 1922 r. poz. 148, które głosząc, że czas pracy osoby zatrudnionej przy pilnowaniu nie może przekraczać 12 godzin na dobę, ustala przez to maksymalną granicę czasu pracy dla tej kategorii osób do 12 godzin. Niemniej jednak nieobciążenie dozorca do podanego maksimum nie wpływa na uszczuplenie innych jego uprawnień. Ta zasada, przyjęta być winna za podstawę do rozwiązania wysuniętych w końcu zapytania wątpliwości.

Jeśli idzie o wątpliwość, czy dozorca nocny ma prawo do dnia wolnego od pracy w niedzielę i święta, to tę sprawę normuje rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 12 października 1934 r. (Dz. U.R.P. Nr 97 poz. 885), które głosi, że „niższym funkcjonariuszom państwowym z wyjątkiem zatrudnionych w urzędach zagranicznych oraz z wyjątkiem zatrudnionych w państwowych zakładach chowu koni przy obsłudze koni, za pełnienie służby w niedzielę lub święto przez czas przepisany normalnie w dniu powszednim przyznaje się dodatek służbowy w wysokości 1/30 miesięcznego uposażenia zasadniczego wraz z dodatkiem lokalnym i zasiłkiem wyrównawczym, jeżeli w tygodniu następnym po niedzielę lub święcie nie można będzie udzielić zwolnienia od służby na jeden dzień powszedni“.

Rozporządzenie to ma zastosowanie do pracowników samorządowych wobec postanowień art. 2 dekretu z dnia 19.XI.46 o dostosowaniu uposażeń w związkach samorządu terytorialnego do uposażenia pracowników państwowych. (Dz. U.R.P. 1946 poz. 380).

Za podstawę wynagrodzenia za przepracowane niedziele i święta trzeba przyjąć uposażenie zasadnicze wraz z wymienionymi wyżej dodatkami.

Reasumując, trzeba stwierdzić, że pracownik zatrudniony przy pilnowaniu ma prawo do poboru wynagrodzenia za pracę w dni świąteczne z tym, że to wynagrodzenie dodatkowe winno być obliczone w stosunku do uposażenia zasadniczego wraz z dodatkami lokalnym i wyrównawczym oraz że zmniejszona ilość godzin pracy w okresie letnim nie posiada wpływu na prawo pobierania tego dodatkowego wynagrodzenia.

A Czochański

Prezydium Rady Narodowej w Kielcach zapytuje, czy od decyzji władzy nadzorczej odmawiającej zatwierdzenia uchwały rady terenowej na podstawie art. 25 Dekretu z dnia 20 marca 1946 r. o finansach komunalnych (Dz.U.R.P. Nr 40 poz. 199) prawo wniesienia odwołania przysługuje terenowej radzie narodowej, jako organowi reprezentującemu samorząd, czy też jej prezydium.

Art. 25 wyżej wspomnianego dekretu głosi, iż od decyzji władzy nadzorczej służy **związkom samorządowym** prawo wniesienia odwołania w ciągu miesiąca po doręczeniu decyzji.

Przy omawianiu tego zagadnienia wysuwane było stanowisko, że „związek samorządowy reprezentuje terenowa rada narodowa, a organem jej jest prezydium rady, wyłonione z jej grona (art. 13 Dekretu o organizacji i zakresie działania rad narodowych z dnia 11.9.1944 r.) Prezydium więc, jako organ terenowej rady narodowej może podejmować wszelkie czynności w imieniu rady zmierzające do zachowania praw związku samorządowego“.

Konsekwencją tego stanowiska jest, że prezydium rady narodowej może wnieść z własnej inicjatywy odwołanie od decyzji władz nadzorczych, która jest właściwa do zatwierdzenia uchwał w sprawach finansowych.

Słuszniejszym jednakże wydaje się inne stanowisko przyjmujące, że **wnoszenie odwołań** w sprawach, dla decydowania których powołana jest sama rada narodowa **należy również do rady**, która zdecydowała o wykorzystaniu prawa odwołania i dopiero na podstawie tej decyzji prezydium rady upoważnione jest do wniesienia odwołania w imieniu rady.

Gdyby jednak zachodziła potrzeba powzięcia niezwłocznej decyzji w obawie utraty terminu do wniesienia odwołania, wtedy prezydium terenowej rady narodowej może wnieść odwołanie od decyzji władzy nadzorczej odmawiającej zatwierdzenia uchwały rady terenowej z tym, że na najbliższym posiedzeniu plenarnym rady akceptuje to odwołanie. W braku akceptacji odwołanie musi być cofnięte.

Wypadki wnoszenia odwołań przez prezydium rad narodowych bez uprzedniej uchwały rady terenowej na podstawie przepisu art. 25 wspomnianego wyżej dekretu nie mogą być częste, jeśli się weźmie pod uwagę termin 1 miesięczny, który zaczyna biec dopiero od chwili doręczenia odmownej decyzji i tym samym jest on dostatecznie długim czasem do powzięcia uchwały przez radę narodową, gdyż termin ten jest zgodny z terminem odbywania obowiązkowych posiedzeń przez rady narodowe.

Jerzy Służewski

Rada narodowa w B. zapytuje, czy przez analogię, jak dla wojewody, może być przyznane uposażenie dodatkowe w wysokości 100% uposażenia pobieranego ze Skarbu Państwa przez wszystkich pracowników państwowych Wydziału Samorządowego Urzędu Wojewódzkiego oraz czy to dodatkowe uposażenie przyznawać należy urzędnikom pobierającym pobory tak zwanych wysokowykwalifikowanych?

Uchwała Rady Państwa z 22 października 1947 r. nie stwarza podstaw do przyznawania jakimkolwiek pracownikom urzędów wojewódzkich stałych uposażeń lub dodatków do uposażeń z funduszy samorządowych. Podstaw tych nie zawiera również obowiązujące ustawodawstwo. Pkt. 10 powołanej uchwały Rady Państwa uchylił dotychczasowe wytyczne w tej sprawie. Wojewódzka rada narodowa nie jest jednak pozbawiona możliwości przewidzenia nagród dla tych osób, które specjalnie wydajnie pracują na rzecz wojewódzkiego związku samorządowego lub wojewódzkiej rady narodowej. Obojętne jest przy tym, gdzie osoby te są zatrudnione i jakie pobierają uposażenie. Stawianie jednak jakichkolwiek sztywnych norm w tej sprawie, w szczególności wysuwanie niezbędności ustalania wysokości tych nagród w wysokości 100% pobieranego uposażenia ze Skarbu Państwa jest nieuzasadnione.

Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w Białej Podlaskiej podaje, że w skład obszaru gromad wchodzi działki gruntu o obszarze do 2 ha t.zw. obszary pokarczalne i kuzienne. Kto jest uprawniony do korzystania z tych działek, do kogo winny one należeć i jaka jest podstawa prawna do ich wydzierżawienia?

W sprawie tej redakcja „Rady Narodowej“ porozumiała się z Ministerstwem Rolnictwa, które za pośrednictwem Urzędu Wojewódzkiego w Lublinie stwierdziło dużą zawilść w rozwiązaniu tej sprawy. Nie mniej Ministerstwo Rolnictwa zarządziło uporządkowanie tej sprawy i stwierdziło, że omawiane grunta są pochodzenia tabelowego lub zostały wyłączone przy przeprowadzaniu parcelacji państwowej lub prywatnej oraz przy przeprowadzaniu scalenia i zniesienia służebności. Obecnie tytuł

własności tych gruntów został uregulowany zeżalenie od przeznaczenia i jest w posiadaniu szkół, gromad wiejskich i prywatnych osób. Wykaz tych osad wraz z podaniem ich sytuacji prawnej redakcja „Rady Narodowej“ przesyła Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w Białej Podlaskiej.

Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w Rybniku zapytuje czy podatkwom od lokali podlegają lokale mieszkalne w budynkach związanych z gospodarstwem rolnym, zajmowane przez gospodarzy gospodarstw rolnych.

Według art. 24 dekretu o podatkach komunalnych z dnia 20 marca 1946 r. (Dz. U. R. P. Nr. 40 poz. 193 z 1947 r.) podatkwom od lokali podlegają wszelkiego rodzaju lokale (pomieszczenia) w nieruchomościach (budynkach), określonych w art. 15 zajęte zarówno na cele mieszkalne jak i na inne cele (użytkowe).

Art. 15 powołanego wyżej dekretu oraz § 47 rozporządzenia Ministrów Administracji Publicznej i Ziemi Odzyskanych z dnia 20 stycznia 1947 w sprawie wykonania dekretu z dnia 20 marca 1946 r. o podatkach komunalnych (Dz. U. R. P. Nr. 25 poz. 96) stanowią, że podatkwom od nieruchomości w gminach wiejskich podlegają budynki niezwiązane z gospodarstwem rolnym, jak budynki mieszkalne i inne wraz z należącymi do nich zabudowaniami, podwórzami i placami oraz budynki związane wprawdzie z gospodarstwem rolnym, ale użytkowane stale w całości lub przeważającej części na podstawie umowy najmu lub umowy dzierżawnej, której przedmiotem są wyłącznie budynki, a nie gospodarstwo rolne jako całość. Za tego rodzaju budynki uważa się budynki stale wynajmowane w całości lub w przeważającej części, a składające się z więcej niż czterech izb; podatek jednak wymierza się tylko do tej części budynku, która jest wynajmowana. Podatkwom podlegają również budynki wydzierżawione oddzielnie od gospodarstwa rolnego.

Za związane z gospodarstwem rolnym uważa się budynki, zamieszkałe przez właścicieli (dzierżawców) gospodarstw rolnych, posiadających nawet mały obszar gruntów użytkowanych w sposób rolniczy, chociażby dochód właścicieli (dzierżawców) tych gospodarstw płynął głównie z innych źródeł, oraz budynki przeznaczone dla celów gospodarstwa rolnego (zabudowania gospodarskie). Za budynek wynajęty w przeważającej części uważa się budynek wynajęty w więcej niż połowie powierzchni.

Biorąc pod uwagę wyżej przytoczone przepisy można stwierdzić, że w gminach wiejskich lokale mieszkalne znajdujące się w budynkach związanych z gospodarstwem rolnym i zajmowane przez gospodarzy gospodarstw rolnych, nie podlegają podatkwom od lokali, jako znajdujące się w nieruchomościach (budynkach) wyłączonych spod podatku od nieruchomości.

Zygmunt Rybicki

Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w Nieszawie zapytuje, jakiej pieczęci używać winna Powiatowa Kasa Komunalna?

W związku z wysuniętymi wątpliwościami wstępnie wyjaśnić należy, że związkiem poręczającym nie jest bynajmniej Powiatowa Rada Narodowa, jak to przyjmuje Prezydium P. R. N., a Powiatowy Związek Samorządowy.

Przy formowaniu odpowiedzi na postawione pytanie trzeba wziąć pod uwagę postanowienia pkt. 1 art. 14 rozp. Prezydenta R. P. z dn. 13.XII.1927 r. o godłach i barwach państwowych (Dz. U. R. P. 1939 Nr. 2 poz. 8), który stanowi: „Pieczęcią urzędową zakładów insty-

tucji i przedsiębiorstw samorządu terytorialnego jest pieczęć owalna z dłuższą osią owalu pionową“. Pkt. 3 i 4 tegoż atykułu stanowi: „W pieczęciach zakładów, instytucji i przedsiębiorstw samorządu terytorialnego znajduje się herb województwa, do którego należą oraz pod herbem napis odpowiadający nazwie danego zakładu, instytucji lub przedsiębiorstwa. Związki samorządu terytorialnego mogą w pieczęciach tych i w miejscu przewidzianym dla herbu wojewódzkiego, umieścić swój własny herb“.

Jeżeli wziąć pod uwagę, że obok tych przepisów art. 1 rozp. Prezydenta R. P. z 24.X.1934 r. o komunalnych kasach oszczędności (Dz. U. R. P. 1934 poz. 860) stanowi, że: „Komunalne kasy oszczędności są zakładami samorządu terytorialnego“ to odpowiedź na postawione na wstępie pytanie nie będzie nastęrczała trudności.

Dla większej jasności sprawy dodać również należy, że przepis art. 25 ustawy o radach narodowych nie zniósł bynajmniej prawa używania przez związki samorządowe własnych herbów i pieczęci z tymi herbami, co wyraźnie stwierdza okólnik Biura Prez. K. R. N. Nr 9745/425/46.

Pracownik samorządowy z pow. Choszczno (Pomorze Zachodnie) zapytuje, czy sekretarz gminy obowiązany jest bez specjalnego wynagrodzenia wykonywać prace zlecone przez prezydium gminnej rady narodowej.

Stosownie do art. 14 ustawy samorządowej z dnia 23.III.1933 r. (Dz.U.R.P. 1933 Nr 35 poz. 294) do obowiązków sekretarza gminy należy prowadzenie protokołu obrad gminnej rady narodowej. Jest to jego obowiązek służbowy, który wchodzi do zakresu tych spraw, które sekretarz gminy obowiązany jest spełniać z tytułu zajmowanego stanowiska i wykonywanie tych funkcji nie stwarza dla niego żadnych roszczeń o jakiegokolwiek dodatkowe świadczenia ze strony gminy.

Jeżeli idzie o inne obowiązki sekretarza to te zgodnie z p. 5 tego artykułu może ustalić gminna rada narodowa w drodze statutu służbowego tak dla sekretarza gminy jak i dla innych pracowników gminy. Rozważając kwestię wynagrodzenia dodatkowego za te czynności, stwierdzić trzeba, że sekretarz jest **pracownikiem gminy** a nie zarządu gminy, rada narodowa zaś jest jednym z organów gminy i nie jest słuszne konstruowanie uposażenia pracowników gminnych za pracę dla każdego organu gminy oddzielnie, a jedynie za całość prac w gminie niezależnie czy praca ta wykonywana jest na rzecz rady narodowej, wójta, czy zarządu gminy.

Wojewódzka Rada Narodowa w Krakowie nie poprzestała w roku 1947 na działalności, wynikającej z budżetu głównego, lecz uznała za celowe wprowadzić w tym budżecie niewielkie zmiany w sumach absolutnych, mające jednak istotne znaczenie pod względem jakościowym. Zmiany te dokonane zostały w drodze ustalenia budżetu dodatkowego na r. 1947.

Po stronie wydatków Wojewódzka Rada Narodowa dała wyraz potrzebie środków na urządzenie zakładu i poradni przeciwgruźliczej oraz na akcję przeciwpożarową.

W dochodach zasługuje na uwagę przede wszystkim podniesienie wpływów z podatku gruntowego. Ostatecznie budżet Woj. Zw. Samorz. Krakowskiego na 1947 r. ustalony został w sumie zł. 60.493.950. W tej wysokości budżet ten zatwierdzony został przez Radę Państwa z załeceniem skreślenia podwyżek w kredytach dla niektórych organizacji i przeznaczenia rezerwy, jaka ewentualnie uzyskana zostanie w ten sposób, na rzecz akcji przeciwpożarowej.

Wojewódzka Rada Narodowa w Szczecinie — podejmując uchwałę w sprawie budżetu dodatkowego na rok 1947 zdecydowała podnieść przewidziany w budżecie głównym wpływ z podatku gruntowego i przeznaczyć dochód z tego źródła głównie na zdrowie publiczne.

Ostatecznie budżet Wojewódzkiego Związku Samorządowego Szczecińskiego na rok 1947 ustalony został na sumę zł. 29.054.000. Przy rozpatrzeniu budżetu dodatkowego Rada Państwa zastrzegła jedynie niewielkie zmiany w układzie wydatków, mające na celu wykonanie zadań w dziedzinie oświaty względnie opieki społecznej.

I E.

Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w S. zapytuje, czy na umowach, aktach o zobowiązaniach należy przykładać pieczęć Wydziału Powiatowego, czy Powiatowej Rady Narodowej.

Dokumenty samorządowe winny być opatrywane pieczęcią tego organu samorządowego, który dany dokument sporządza. Ze względu na to, że stosownie do p. 4 art. 28 ustawy o radach narodowych (uzupełniony postanowieniami art. 41 ordynacji powiatowej z 1919 r. — Dz. U. R. P. 1919 r., poz. 141) zawieranie umów, przez które związek samorządowy zaciąga zobowiązanie jest czynnością wykonawczą, podejmowaną przez wydział powiatowy, a sama umowa podpisana jest przez przewodniczącego wydziału powiatowego. Stąd też umowa taka opatrzona być winna pieczęcią wydziału powiatowego. Podobnie przedstawia się sprawa z dokumentami, przez które Powiatowy Związek Samorządowy zaciąga zobowiązania.

Pieczęć powiatowej rady narodowej używana jest natomiast w tych wypadkach, w których kompetentną do wystawienia dokumentu jest powiatowa rada narodowa, lub jej prezydium. Przykładowo przy uwierzytelnianiu odpisu uchwał rad narodowych, protokołach komisji kontroli itp.

Wydział Powiatowy w Ostrowiu pisze, że uchwała Rady Państwa z dnia 20.X.1947 r. pominęła sposób wynagradzania członków gminnych rad narodowych. Jak zatem należy ustalać wynagrodzenie dla tej kategorii radnych?

Omawiana uchwała Rady Państwa z dn. 20.X.1947 r. bynajmniej zagadnienia tego nie pominęła. Członkowie gminnych rad narodowych objęci są pkt. 2 tej uchwały. Jeśliby szło o podanie praktyki stosowanej w odniesieniu do członków gminnych rad narodowych, to członkowie rad narodowych w znacznej większości gmin za posiedzenia gminnej rady narodowej nie pobierają żadnego wynagrodzenia. W poszczególnych wypadkach zbyt mechanicznego wypłacania diet (przed czym przestrzega ust. 2 p. 2 omawianej uchwały) prezydium powiatowych rad narodowych wykorzystywało swe uprawnienia przysługujące im z p. 2 ust. 1 tej uchwały i zatwierdzenia tych diet odmawiały. Sprawę diet wyjazdowych omawia jedna z porad zamieszczonych w poprzednim numerze „Rady Narodowej“.

Miejska Rada Narodowa w Chocznie zapytuje, czy przewodniczącym miejskich rad narodowych przysługuje prawo pobierania diet zryczałtowanych.

Zasady pracy w miejskich radach narodowych stanowi art. 16 dekretu o samorządzie miejskim (Dz. U.R.P. 1919 poz. 140) stanowiący, że „Radni pełnią swe czynności honorowo“. Zasada ta znajduje uzupełnienie w uchwale Rady Państwa z dn. 20.X.1947 r. umożliwiającej w niektórych wypadkach pobieranie przez członków miejskich rad narodowych diet.

Sprawę diet zryczałtowanych reguluje ta sama uchwała Rady Państwa. Stosownie do tej uchwały zryczałtowane diety przysługują **jedynie:**

- 1) przewodniczącym W. R. N. i ich zastępcem,
- 2) przewodniczącym powiatowych rad narodowych,
- 3) przewodniczącym miejskich rad narodowych miast wydzielonych.

Innym przewodniczącym rad narodowych lub członkiem prezydiów rad narodowych diety zryczałtowane nie przysługują. Mogą oni, pod warunkiem indywidualnego a nie mechanicznego traktowania zryczałtowania diet, pobierać jedynie określonej wysokości diety za rzeczywistą pracę dla rad narodowych.

Dział urzędowy

PRZEGLĄD OKÓLNIKÓW BIURA RADY PAŃSTWA OGŁOSZONYCH W PAŹDZIERNIKU, LISTOPADZIE I GRUDNIU 1947 r.

- Nr. 216 4.X. W sprawie zainicjowania akcji zaopatrzenia Ziemi Odzyskanych w polską książkę.
- „ 217 8.X. W przedmiocie uchwały Rady Państwa w sprawie zatwierdzenia instrukcji Biura Rad Narodowych o organizacji i funkcjonowaniu wojewódzkich, powiatowych i gminnych komitetów bibliotecznych.
- „ 218 27.X. W sprawie zwolnień od podatku gruntowego.

- Nr. 219 30.X. W sprawie zasad wynagrodzeń za pracę w radzie narodowej i uposażeń wypłacanych z funduszków samorządowych.
- „ 220 31.X. W sprawie usprawnienia akcji wymiaru i poboru podatku gruntowego.
- „ 221 31.X. Zwalnianie od podatku gruntowego gruntów użytkowych przez publiczne szkoły powszechne.
- „ 223 31.X. W sprawie działalności Związku Towarzystw Ogrodów i Osiedli Działkowych.
- „ 224 31.X. Akcja szkoleniowa pracowników i działaczy samorządowych w 1948 r.

Zawiadamiamy wszystkich czytelników »Rady Narodowej«, że **administracja** naszego pisma zostaje przeniesiona z dniem 1 lutego 1948 r. z **ulicy Srebrnej 12**, na **ulicę Daszyńskiego 16**. Listy w sprawie prenumeraty prosimy kierować: Warszawa, Daszyńskiego 16 Spółdzielnia Wydawnicza »Czytelnik«. Administracja Wydawnictw dla »Rady Narodowej«. Prenumeratę prosimy wpłacać na konto P.K.O. I-6800.

Redakcja »Rady Narodowej« została przeniesiona w **Aleje Ujazdowskie 3** budynek 4, Kancelaria Rady Państwa tel. 89-000 wewn. 263.

- „ 225 5.XI. W sprawie działalności komisji kwalifikacyjnych.
- „ 226 7.XI. W sprawie nazw ulic i placów publicznych.
- „ 227 30.XII. Uruchomienie pierwszej serii Sądów obywatelskich.
- „ 228 11.XI. W sprawie sprawozdania rachunkowego z wykonania budżetu administracyjnego Wojewódzkiego Związku Samorządowego za 10 miesięcy 1947 r.
- „ 229 12.XI. W sprawie akcji zaopatrzenia Ziemi Odzyskanych w polską książkę.
- „ 230 26.XI. Pomoc sąsiedzka w rolnictwie.
- „ 231 27.XI. W sprawie wypłacenia dodatków związanych z pełnieniem służby.
- „ 232 3.XII. W sprawie odznaczenia matek i małżeństw 50 l.
- „ 233 4.XII. W sprawie przesyłek urzędowych z opłatą przerzuconą na adresata.
- „ 234 4.XII. W sprawie kontroli wykonania budżetu na cele biblioteczne.
- „ 235 5.XII. Jednolite taryfy za gaz i wodę dla urzędów państwowych.
- „ 236 5.XII. W sprawie zwolnień od podatku gruntowego.
- „ 237 9.XII. W sprawie opieki nad zdemobilizowanymi rodzinami żołnierzy WP.
- „ 238 11.XII. W sprawie udziału rad narodowych w akcji Pomocy Zimowej.
- „ 239 15.XII. W sprawie ławników sądowych delegowanych przez prezydium WRN.
- „ 240 16.XII. W sprawie udziału delegatów gminnych rad narodowych w komisjach dyscyplinarnych pracowników rolnych.
- „ 241 18.XII. W sprawie wymiany towarowej „Przemysł dla wsi“.
- „ 242 24.XII. W sprawie udziału nauczycieli w komisjach kontroli społecznej gminnych rad narodowych.
- „ 243 27.XII. W sprawie działalności Komisji Oświatowych przy radach narodowych.

niem prezydium rady narodowej wyższego stopnia), mogą być przyznawane uchwałami rad narodowych zatwierdzonymi przez prezydium rad wyższych, diety zryczałtowane.

Wysokość tych diet nie powinna przekraczać sum wskazanych w poniższej tabeli.

Zajmowane stanowisko	Górna granica zryczałtom. diet
Przewodniczący wojewódzkiej rady narodowej	33.000
Wiceprzewodniczący wojewódzkiej rady narodowej	22.000
Przewodniczący powiatowej rady narodowej	20.000
Przewodniczący miejskiej rady narodowej miasta wydzielonego	20.000

2. Członkowie prezydiów rad narodowych i członkowie komisji rad narodowych oraz członkowie rad narodowych, jako pełniący ważną funkcję społeczną, nie mogą otrzymywać ze posiedzenia zryczałtowanych diet, a jedynie diety za faktyczny udział w posiedzeniach. Wysokość diet nie może przekraczać na Ziemiach Odzyskanych sumy zł. 500, na ziemiach dawnych sumy zł 450. Wysokość diet ustala właściwa rada narodowa uchwałą zatwierdzoną przez prezydium rady narodowej wyższego stopnia.

Diety nie powinny być wypłacane w sposób mechaniczny, a przy ich wypłacaniu winna być brana pod uwagę rzeczywista sytuacja materialna, względnie rzeczywisty uszczerbek, jaki ponosi członek rady narodowej w związku z pełnieniem przezeń funkcji w radzie narodowej.

O każdorazowym przeznaczeniu diety, jak również o jej wysokości w granicach wyżej podanych decyduje prezydium właściwej rady narodowej.

Członkowie prezydium rady narodowej, pobierający diety zryczałtowane, nie pobierają diet za udział w posiedzeniach.

3. Wojewódzkie rady narodowe z funduszków samorządu mogą przyznawać wojewodom dodatkowe uposażenie, o ile praca ich jako przewodniczących wydziałów wojewódzkich, przynosi radzie narodowej i samorządowi szczególne korzyści. Uposażenie to nie może przekraczać 100% pobieranego przez wojewodów ze Skarbu Państwa uposażenia zasadniczego wraz z dodatkiem funkcyjnym i lokalnym (bez innych dodatków).

Zastępujący wojewodę w sprawach kierownictwa pracami wydziału wojewódzkiego wicewojewoda, otrzymywać może z funduszków samorządowych w identycznych warunkach 50% swego uposażenia zasadniczego z dodatkiem funkcyjnym i lokalnym (bez innych dodatków).

4. Personel biur wojewódzkich rad narodowych uposażony być winien w tej samej wysokości, w jakiej uposażeni są równorzędni pracownicy wydziału samorządowego urzędu wojewódzkiego, przy czym uposażenie naczelnika biura odpowiadać winno uposażeniu naczelnika wydziału samorządowego urzędu wojewódzkiego. Przyznawanie uposażenia za specjalne kwalifikacje pracownikowi wydziału samorządowego nie pociąga za sobą automatycznego podwyższenia wynagrodzenia odpowiedniego pracownika biura rady.
5. Poza przewidzianymi formami uposażeń nie mogą być z funduszków samorządowych na rzecz wymienionych w niniejszej uchwale osób dokonywane

W SPRAWIE ZASAD WYNAGRODZEŃ ZA PRACĘ W RADACH NARODOWYCH I UPOSAŻEŃ WYPŁACANYCH Z FUNDUSZÓW SAMORZĄDOWYCH

(okólnik Nr 219)

Biuro Rad Narodowych podaje do wiadomości, że uchwałą Nr 177/47 z 22 października 1947 r. Rada Państwa postanowiła ustalić następujące zasady wynagrodzeń za pracę w radach narodowych i uposażeń wypłacanych z funduszków samorządowych.

1. Przewodniczącym i wiceprzewodniczącym wojewódzkich rad narodowych oraz przewodniczącym powiatowych rad narodowych i miejskich rad narodowych miast wydzielonych, o ile urzędują oni stale, to jest, o ile poświęcają czas wyłącznie sprawom rad narodowych i nie pobierają innego uposażenia z funduszków publicznych (z wyjątkiem diet poselskich i wynagrodzeń za pracę o charakterze niewątpliwie ubocznym wykonywaną za zezwoleniem

zadne wypłaty, będące w rzeczywistości niekiedy ukrytą formą podwyżki uposażeń, jak np. podwyższenie diety, premie, zryczałtowane godziny nadliczbowe, ryczałty wyjazdowe itp.

6. Przewodniczący wojewódzkich i powiatowych rad narodowych oraz wiceprzewodniczący wojewódzkich rad narodowych, jeżeli pobierają zryczałtowane diety, winni być ubezpieczeni w ubezpieczalni społecznej, jako pracownicy umysłowi, według ogólnych zasad w zakresie ubezpieczeń.

- a) na wypadek choroby i macierzyństwa,
- b) od wypadku w zatrudnieniu i chorób zawodowych,
- c) emerytalnego.

Przewodniczący ci, ubezpieczeni już w instytucjach zastępczych (statuty samorządowe, Państwowy Zakład Emerytalny itp.) zachowują prawo pozostania nadal w dotychczasowych instytucjach ubezpieczeniowych.

7. Członkowie prezydiów rad narodowych stale zatrudnieni pracami dla rad narodowych, jak również pracownicy biur rad narodowych, mają prawo do urlopu na równi z pracownikami samorządowych organów wykonawczych.

8. Stosownie do punktu a) § 2 instrukcji Ministerstwa Aprowizacji z dnia 22.V.1946 r. (Dz. U. Min. Aprow. Nr 5 poz. 20), pracownicy biura rad narodowych, jak również stale zatrudnieni przewodniczący i wiceprzewodniczący wojewódzkiej rady narodowej oraz przewodniczący powiatowych rad narodowych i rad narodowych miast wydzielonych, mają prawo otrzymywania kart żywnościowych na zasadach ogólnych, t. j. jeżeli oni lub pozostający z nimi we wspólnym gospodarstwie członkowie rodziny nie posiadają specjalnego źródła utrzymania, które otrzymywanie tych kart wyklucza.

9. Za wykonanie niniejszej uchwały odpowiadają przewodniczący właściwych rad narodowych.

10. Z dniem wejścia w życie niniejszej uchwały Rady Państwa tracą moc obowiązującą wszystkie dotychczasowe uchwały Prezydium K.R.N. oraz okólniki Biura Prezydiального K.R.N. i Biura Rad Narodowych, dotyczące uposażeń i diet wypłacanych z funduszy samorządowych, a w szczególności uchwała Prezydium K.R.N. z dnia 16 września 1946 r. w sprawie diet członków Rad Narodowych, uchwała Prezydium K.R.N. z dnia 8 września 1946 r. w sprawie dodatku samorządowego dla wojewody i wicewojewody oraz okólniki Biura Prezydiального K. R. N. z dnia 5.X.1946 r. Nr 12099/1520/Org i Biura Rad Narodowych z dnia 11.VII.1947 r. Nr 1090/47.

11. Uchwała niniejsza wchodzi w życie z dniem 1 października 1947 r.

W związku z tą uchwałą utracił również moc okólnik Biura Rad Narodowych z dnia 3.II.47 r. Nr 2623/47.

W SPRAWIE POMOCY SĄSIEDZKIEJ W ROLNICTWIE

Okólnik Nr. 230

Dekret z dnia 12 września 1947 r. o pomocy sąsiedzkiej w rolnictwie (Dz. U. Nr 59 poz. 320) winien stać się doniosłym czynnikiem w dziele powiększenia powierzchni zasiewu, podniesienia gospodarstwa rolnego, a więc i podniesienia dobrobytu kraju.

Udział wszystkich rad narodowych w tej ważnej akcji jest konieczny, przy czym rady narodowe zawczasu winny przygotować plan pomocy sąsiedzkiej, by z chwilą rozpoczęcia wiosennej akcji siewnej pomoc sąsiedzka mogła być w całej rozciągłości wprowadzona w życie.

Prezydium gminnych rad narodowych winny niezwłocznie ustalić konkretny plan pomocy sąsiedzkiej ze wskazaniem, kto jest obowiązany świadczyć, na czyją rzecz, a także w jakim rozmiarze.

Wykonaniem planu sąsiedzkiej samopomocy rolnej na obszarze gromady kieruje na podstawie wytycznych ustalonych przez prezydium gminnej rady narodowej sołtys, do którego należy także ustalenie terminu wykonania obowiązku świadczenia.

Sołtys może przybrać do pomocy jednego do trzech członków gromady. Jak wykazała praktyka na terenie szeregu gmin, najważniejszą jest rzeczą by tych członków gromady delegował Związek Samopomocy Chłopskiej.

Biuro Rad Narodowych zwraca się do prezydiów wojewódzkich i powiatowych rad narodowych z następującymi zaleceniami:

1) gminne rady narodowe winny na najbliższym posiedzeniu ustalić czas świadczeń w naturze na jednego konia,

2) prezydium powiatowych rad narodowych winny w ciągu stycznia na wniosek prezydiów gminnych rad narodowych ustalić normy opłat za świadczenia z tytułu pomocy sąsiedzkiej,

3) prezydium wojewódzkich rad narodowych winny powiadomić Biuro Rad Narodowych o przebiegu przygotowań akcji sąsiedzkiej w rolnictwie.

W SPRAWIE ZWALNIANIA OD PODATKU GRUNTOWEGO GRUNTÓW UŻYTKOWANYCH PRZEZ PUBLICZNE SZKOŁY POWSZECHNE

Okólnik Nr. 221

W związku z wymierzaniem podatku gruntowego przez niektóre zarządy gminne i miejskie od gruntów, użytkowanych przez publiczne szkoły powszechne, z tego powodu, że z gruntów tych korzystają nauczyciele tych szkół, Biuro Rad Narodowych wyjaśnia, że grunty takie korzystają ze zwolnienia od podatku gruntowego na podstawie przepisu art. 9 pkt. 6 dekretu z dnia 20 marca 1946 r. o podatkach komunalnych (Dz. U.R.P. Nr 40 z 1947 r. poz. 198), bez względu na to, czy z gruntów użytkowanych przez publiczną szkołę powszechną, korzysta sama szkoła, czy też nauczyciele tej szkoły.

Biuro Rad Narodowych poleca prezydiom wojewódzkich i powiatowych rad narodowych wskazać gminnym i miejskim radom narodowym na właściwe stosowanie przepisów wyżej przytoczonego dekretu przez zarządy gminne i miejskie.

Biuro Rad Narodowych zwraca uwagę, że zwolnienie od podatku gruntowego w myśl art. 9 pkt. 6 odnosi się wyłącznie do publicznych szkół **powszechnych**, sierocińców, zakładów wychowawczych i opiekuńczych oraz internatów dla uczącej się młodzieży. Grunty szkół i zakładów innych typów nie podlegają zwolnieniu od podatku gruntowego.

URZĄDZENIA PRZECIWPOWODZIOWE

W związku z koniecznością dość wczesnego podjęcia robót zabezpieczających przed powodzią Minister Administracji Publicznej wydał okólnik w którym stwierdza, że:

Powódź wiosenna 1947 roku zniszczyła szereg urządzeń mających na celu ochronę miejscowości przybrzeżnych od zalewu, w związku z tym, niektóre odcinki dróg wodnych znajdują się w stanie budzącym obawy przed skutkami ponownej wiosennej powodzi.

Sytuacja wymaga, aby władze zainteresowały się sprawą urządzeń przeciwpowodziowych na zagrożonym odcinku dróg wodnych i zorganizowały jak najwcześniej naprawę uszkodzeń, wyzyskując szeroko szarwark i dobrowolną pracę zainteresowanej ludności. W wypadku, gdy naprawa uszkodzonych urządzeń przeciwpowodziowych środkami lokalnymi jest niemożliwa ze względów technicznych, należy wystąpić do Ministerstwa Administracji Publicznej (Główny Komitet Przeciwpowodziowy) z umotywowanym wnioskiem o przeprowadzenie potrzebnych robót z kredytów Centralnego Zarządu, załączając do wniosku krótki kosztorys.

Opisy techniczne wszystkich zagrożonych odcinków należy przedłożyć do Ministerstwa Administracji Publicznej.

W SPRAWIE PRZESYŁEK URZĘDOWYCH Z OPŁATĄ PRZERZUCONĄ NA ADRESATA

Okólnik Nr 233

W myśl § 7 rozporządzenia Ministrów Poczt i Telegrafów, Skarbu i Spraw Wewnętrznych z dnia 22.V.1933 r. o przesyłkach urzędowych oraz o postępowaniu cywilnym i karnym (Dz.U.R.P. Nr 59 poz. 448 z 1933 r.) władza lub urząd może przerzucić na adresata uiszczenie opłaty pocztowej, jeżeli wysyłane pismo dotyczy wyłącznie interesu adresata. Od adresata pobierana jest wówczas opłata w pojedynczej wysokości normalnej, taryfowej opłaty dla danego rodzaju przesyłek.

Władze samorządowe nie korzystają z wspomnianego wyżej uprawnienia, lecz przesyłki tego rodzaju opłacają znaczkami urzędowymi. Ten stan rzeczy naraża na straty zarówno władzę wysyłającą pismo, jak i pocztę. Władza, wysyłając listową przesyłkę zwykłą uiszcza opłatę znaczkami urzędowymi fioletowymi za 2 zł, podczas gdy przy przerzuceniu opłaty na adresata, uiszczyłby on sumę 5 zł, jako normalną opłatę za list zwykły, w związku z czym pocztą traci 3 zł. Nadawca przy przerzuceniu opłaty na adresata nie zużyłby znaczka fioletowego 2 zł, przez co zaoszczędziłby tę sumę.

W SPRAWIE WYMIANY TOWAROWEJ

Okólnik Nr 241

W ramach akcji „Przemysł dla wsi” Ministerstwo Przemysłu i Handlu prowadzi szeroką akcję wymiany towarowej między wsią i miastem o wielkiej doniosłości społecznej.

Ponieważ rady narodowe winny dbać o prawidłowy przebieg tej akcji, Biuro Rad Narodowych zaleca:

- 1) uzgodnienie rozdzielnika towarów objętych akcją „Przemysł dla wsi” z instytucjami, prowadzącymi tę akcję,
- 2) przeprowadzenie przez komisje kontroli społecznej rad narodowych kontroli rozdziału towarów objętych akcją „Przemysł dla wsi”.

Biuro Organizacji Dostaw posiada swoje delegatury w następujących miastach: Gdańsk, Katowice, Szczecin, Kraków, Wrocław, Poznań, Lublin, Łódź, Olsztyn.

W SPRAWIE TERMINOWEGO ZATWIERDZENIA BUDŻETÓW

Okólnik Nr. 2

Inspekcje Biura Rad Narodowych stwierdziły, że pomimo rozpoczęcia się nowego roku budżetowego prezydium wojewódzkich i powiatowych rad narodowych nie zatwierdziły jeszcze preliminarzy budżetowych na rok 1948, złożonych im przez rady narodowe niższego stopnia.

Fakt ten, poza ujemnymi skutkami gospodarczymi, wywołuje u rad narodowych niższego stopnia wrażenie niedostatecznej troski o wyniki ich pracy ze strony rad narodowych wyższego stopnia.

W związku z tym Biuro Rad Narodowych zwraca się do prezydiów wojewódzkich rad narodowych o podanie w terminie do dnia 20. I. 1948 r.:

1. Wykazu powiatowych rad narodowych i miejskich rad narodowych miast wydzielonych, których budżety prezydium wojewódzkich rad narodowych zatwierdziły do dnia 31 III. 1947 r.

2. Wykazy powiatowych rad narodowych i miejskich rad narodowych miast wydzielonych, których budżety nie zostały zatwierdzone do dnia 31. III. 1947 r.

Jednocześnie Biuro Rad Narodowych zaleca wydanie prezydium powiatowych rad narodowych instrukcji w sprawie przyspieszenia zatwierdzenia przez nie preliminarzy budżetowych gmin.

Zatwierdzenie budżetów winno być bezwzględnie zakończone do dnia 21. I. 1948 r.

Przypominamy, że według rozdzielnika uzgodnionego z Kancelarią Rady Państwa wszystkie gminne rady narodowe winny prenumerować minimum 2 egzemplarze »Rady Narodowej«, powiatowe rady narodowe — 5 egzemplarzy, wojewódzkie rady narodowe — 8 egzemplarzy.

Adres Redakcji: Warszawa, Aleje Ujazdowskie Nr 3, bud. 4. Kancelaria Rady Państwa, tel. 89000, wewn. 263.

Redaktor naczelny H. Kurkowska, przyjmuje interesantów codziennie od 13 — 15.

Prenumerata 1 egz. kwartalnie 93 zł.

Konto PKO I - 6800

Redakcja rękopisów nie zwraca

Prenumeratę przyjmuje Spółdzielnia Wydawnicza „Czytelnik”, Warszawa, Daszyńskiego 16.

Wydawca: Spółdzielnia Wydawnicza „Czytelnik” B-45173. Drukarnia Nr 2 Spółdz. Wyd. „Czytelnik” Marszałkowska 3/5.